

ಕೂರವಂಜಿ

ದಿಸೆಂಬರ್
೧೯೬೫

KORAVANJI

Kannada Monthly

ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀ|| ರಾ. ಶಿ.

ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀ|| ಆ. ರಾ. ಸೇ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಮೀರಾರಾಣಿ

ಶ್ರೀ|| ಬಚ್ಚ

ಶ್ರೀ|| ರಾಮ

ಶ್ರೀ|| ಕೇಫ

ಶ್ರೀ|| ಎಂ. ಆರ್. ಎನ್.

ಶ್ರೀ|| ದತ್ತ

ಶ್ರೀ|| ಕುಮಾರ್

ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ

೨೫
ಪೈ

ತಿಳಿನಗೆಯ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

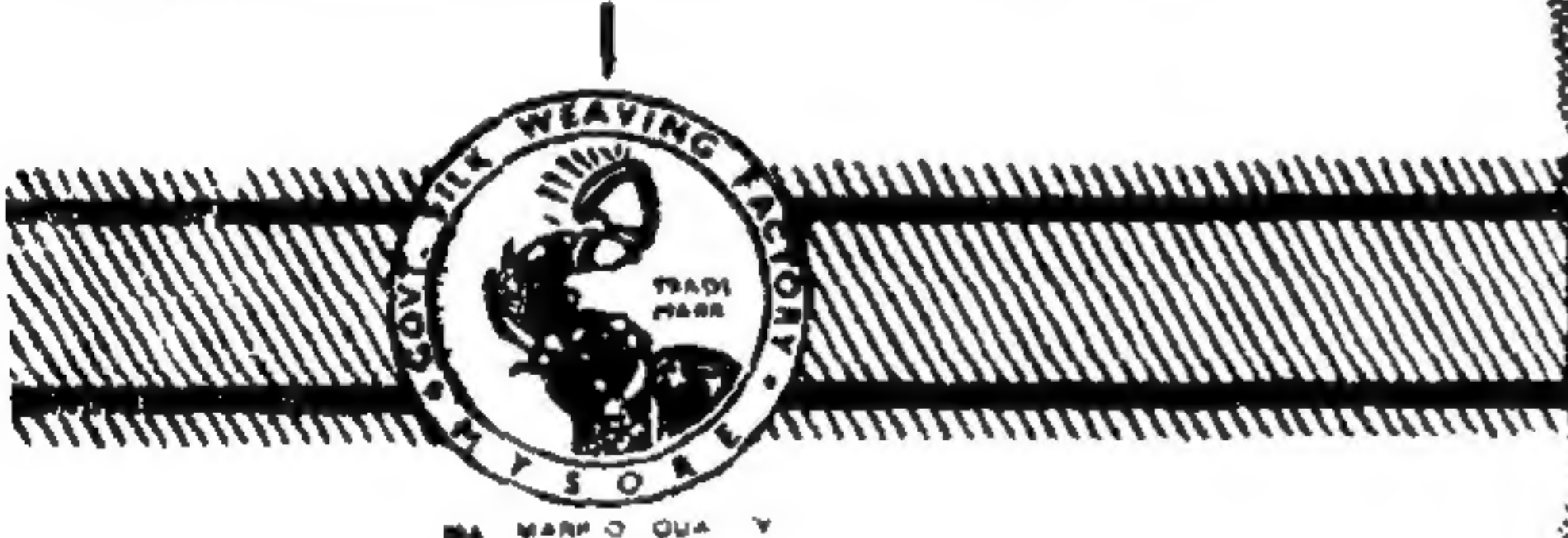

ಗಲುವಿನ ಸೋಟ
ದ್ವಿಗುಣ ಮೋಹತಗ

ಮೈಸೂರು ನಿಲ್ಕ ಸೀರೆಗಳು

ನೀವು ಬಯಸುವ ವಿವಿಧ ಆಕರ್ಷಣೀಯ
ರಂಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಬಗಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣದ
ಮೈಸೂರು ನಿಲ್ಕ ಸೀರೆಗಳು- ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳು-
ಜಾರ್ಜೆಟ್‌ಗಳು- ಇವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರಿ.
ಅಧುನಿಕ ಫ್ಯಾಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿರಿ-
ಅವು ನಯವಾಗಿಯೂ, ಬಾಳಿಕೆಗೂ ಹೆಸರಾಗಿವೆ.

ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ನಿಲ್ಕ ವೀವಿಂಗ್
ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಮೈಸೂರು-4

ಪೋರೂಮುಗಳು —

- 1 ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ನಿಲ್ಕ ವೀವಿಂಗ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಮೈಸೂರು-4
- 2 ಗುತ್ತಮಾರ್ಕೆಟ್, ಕಂಪುಗೌಡ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-9
- 3 ಮೈಸೂರು ನಿಲ್ಕ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ ಲಜ್‌ಕಾರ್ನರ್.
- 92 ರಾಯಪೇಟೆ ಹೈರೋಡ್ ಮದರಾಸ್-4.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
ಬಾರ್ಡರ್ ಸುದ್ದಿಗಳು

ಆದರೆ

ಪೂರ್ಣಿಮಾ ದಲ್ಲಿ
ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಗಳ ಬಾರ್ಡರ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು
ಹಿತಸುಖವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ
ಬಂದು ನೋಡುವವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ

ಕೆಂಪೇಗೌಡ ರಸ್ತೆ :
ಯೂಕೊ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಟ್ಟಡದ ಮಹಡಿ
ನಾಂದಿ ೮—೭—೧೯೬೫

ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಸಿಲ್ಕ್ ಹೌಸ್

ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ :: ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಾಳಿಕೆಯ ಮತ್ತು
ಚೆನ್ನಾದ ಬಾಳಿಕೆಯ ಸಲುವಾಗಿ

ಉತ್ತಮ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನೇ
ಅವಲಂಬಿಸಿರಿ

- ಶ್ರೇಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ
- ಮುರಿತ ಕೆಲಸಗಾರರಿಂದ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹದ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಮಾರುವ ಮುನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ
- ನೀವು ಕೊಡುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಿಯಾದ ಮಾಲುಗಳು—ಕಾರಣ ಅವು ಯಾವ ಶರಹ ಕೂಡ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಯೋಗಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಕಾಲ ನೀವು ಅದನ್ನು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.
- ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ, ಬೇರೆ ಮತ್ತು ಕಾಪಿ ತೋಟಗಾರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ್ದು
- ನಿಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕೃತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಿರಿ.

ಮೈಸೂರು ಇಂಪ್ರಿಮೆಂಟ್ಸ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ, ಹಾಸನ

ಸಂಪುಟ ೨೪]

ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೬೫

[ಸಂಚಿಕೆ ೯

ಕು ಹ ಕಿ ಡಿ ಗ ಳು

ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರುಗಳ ವೇತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲೇಬೇಕು. (ಸಚಿವ ಭಾಗ್ಲಾ)
ಶೇಕಡಾ ೧೦ರಷ್ಟು ಖರ್ಚನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

(ಸಚಿವ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿ)

—ಸಚಿವರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭಾವೈಕ್ಯಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ, ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ದಿನ ಕೊಟ್ಟ
ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳು!

* * * * *
ಕ್ಲಬ್ಬಿನಿಂದ, ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಗಂಡನ ಫ್ಲಾಪ್ ಫೋಟೋ ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡಿಟ್ಟ ಹೆಂಡತಿ, ಈಗ ಹೆದರಿಸುತ್ತಾ ಇದಾಳಂತೆ;—

—ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿರೋ ಇಲ್ಲ ಈ ಫೋಟೋ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು
ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಳಿಸಲೋ ಅಂತ.

* * * * *
ವಂದ್ರಾಸಿನ ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ಹೋದಾಗ ದೇವರು
ಅವರಿಗೆ ಕೈತುಂಬಾ ಚೆನ್ನದ ವರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು,

* * * * *
ತೊಡುಕಿದ್ದ ದೇವರುಗಳು ಪೂಜಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟರು, ಎಂದೂ ಅನ್ನ
ಬಹುದು, ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಪೂಜೆಗೆ ಹೋದಾಗ.

* * * * *

ಇನ್ನೂಮೇಲೆ ಹುಡುಗಿ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಸೇರು ಭಂಗಾರ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದು
ಗಂಡಿನ ಕಡೆಯವರು ನಮೂದಿಸುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ,

—ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನದ ಬಾಂಡುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪರತ್ತು
ಹಾಕುತ್ತಾರಂತೆ.

* * * *

ದಿಲ್ಲಿಯ ಪೋಸ್ಟಾಫೀಸಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಗಲಾಟೆಮಾಡಿದ ಎರಡು ಆನೆಗಳು—ದಿಲ್ಲಿ
ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಇಂದ ಬಂದುವಲ್ಲವಂತೆ ; ಕೇವಲ ಸರ್ಕಸ್ ಆನೆಗಳಂತೆ.

—ಅಂದರೆ ಬಿಳಿ ಆನೆಗಳಲ್ಲ ಅಂತ.

* * * *

ಭುಟ್ಟೋ ಅವರು ಜುನಘಡ್‌ನವರಂತೆ.

—ಜುನಘಡದ ನವಾಬರೆ, ನಾಯಿಗಳೆರಡರ ಮದುವೆಯನ್ನು ೫೦,೦೦೦
ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಹಾಕಿ ಖಾಜಿಗಳ ಪೌರೋಹಿತದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೆರವೇರಿ
ಸಿದ್ದರು—ಹಿಂದೆ.

* * * *

ಹಳೇ ಚೆನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೈಜಾಮರು ಚೆನ್ನದ ಬಾಂಡುಗಳಿಗೆ ಕೊಡು
ತ್ತಾರಂತೆ.

—ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನವನ್ನೂ ಆಗಲೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಾ
ಯಿತಲ್ಲ !

* * * *

ಸಿಮೆಂಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ
ಶ್ರೀಮಂತ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಹತೋಟಿಗೆ ವಹಿಸಿ
ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ.

—ಹುಚ್ಚು .....ಡೆ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡವನೇ ಜಾಣ !

* * * *

ಮಳೆ ಬರದೆ ಇರೋದರಿಂದ ವಿಪವೃಕ್ಷ ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ.

—ಮಳೆ ಇಲ್ಲ—ನದಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಬರುಲ್ಲ—ರಿಸರ್ವಾಯರ್‌ಗಳು ತುಂಬುಲ್ಲ
—ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುಲ್ಲ—ಕತ್ತಲೆ—ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ
ಬೆಳೆಯುತ್ತೆ.

* * * *

ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯವರು “ ಬೈಬಲ್ ” ಬಲಿ ಸೋಗ
ಸಾದ ಪುಸ್ತಕ ಎಂದರಂತೆ.

—ಹೊಸ ಟೈಪಿಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಬಂದಿರುವಾಕೆ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕನ್ಯೆಯೇ ?

=====

ಇದು ಕೇಳಿದ್ದೀರಾ

ಪಾಕೀಸ್ಥಾನದ ನಾಯಿಯೊಂದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಲೀಡೋ ಎದುರಿಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಚೀಣೀ ನಾಯಿಯೊಂದು ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗಾಳಿ ಸೇವನೆಗೆ ಎಂದೂ ಬಂದಿತ್ತಂತೆ.

ಪಾಪ! ಚೀಣೀ ನಾಯಿಯು ಕೃಶಾಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನು ತಾನೆ ಆದೀತು ?

ಎರಡೂ ನಾಯಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ನಾಯಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿಸಿಟಿಂಗ್ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಲ್ಲ ! ಹಾಗೆ,

ಚೀಣಿನಾಯಿ ತನ್ನ ಗುಟ್ಟುಗೋಳಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಶುರುಮಾಡಿತಂತೆ. “ನೋಡಪ್ಪಾ ! ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಅಭಾವ ಅತಿಯಾಗಿದೆ. ಎಲೆಂಬುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಡದೆ ಮನುಷ್ಯರೇ ತಿಂದುಬಿಡ್ತಾರೆ, ಹಾಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ವರ್ಜಿಸಿದ್ದೇ ಉಟ ” ಎಂದು ಅತ್ತಿತಂತೆ,

“ ನಮಗೆ ಹಾಗಲ್ಲ ” ಎಂದಿತಂತೆ ಪಾಕೀಸ್ಥಾನದ ನಾಯಿ.

“ ನನಗೆ ಏರ್ ಕಂಡಿಷಂಡ್ ವೆನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ದಿನಾಗಲೂ ಐದೂ ಹೊತ್ತು, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಬಿರಿಯಾನಿ ಬಡಿಸ್ತಾರೆ. ವಾರಕ್ಕೆ ಮೂರೂ ಸರ್ತಿ ಡಾಕ್ಟರು ಬಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ವರದಿ ಬರೆದಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ತಾರೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆ ಯರೂ ಬಂದು ಎದುರಿಗೆ ಕೂತು ಹಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿತಂತೆ, ಪಾಕೀಸ್ಥಾನದ ನಾಯಿ.

“ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ರಜಾಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ ” ಎಂದು ಚೀಣೀ ನಾಯಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ಸರದಿಂದ ಕೇಳಿತಂತೆ.

“ ಒಂದೊಂದು ಸರ್ತಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಬೊಗಳಬೇಕು, ಅಂತ ಆಸೆಯಾಗುತ್ತೆ. ಆಗ ರಜದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬೊಗಳ್ತೀನಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಬಾಯಿ ಮಂಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು, ಬಾಲ ಮುಂದುರಿಕೊಂಡು, ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ ” ಎಂದು ಪಾಕೀಸ್ಥಾನಿ ನಾಯಿ ಹೇಳಿತಂತೆ.

ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿದಾಗ

ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಧಿಯೇಟರ್ ಜಿಬ್ರಾಲ್ಪರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಧಾಡಸೀ ಜಂಗೀ ಮಾರಾ ಮಾರೀ ಚಿತ್ರವೊಂದೂ, ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನಾನು ಮಂಥಾಹ್ನ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಬ್ಬರು, ನಾನು ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಥಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಉವಾಚ—ಯಾವ್ದೇಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿ ಪಿಕ್ಕರು ?

ದ್ವಿತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಉವಾಚ—ನಂಗೊತ್ತಿಲಾಪ್ಪ.

(ಕನ್ನಡ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ವೈಭವದತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದಂಕೊಂಡೆ. ತಾನಕ್ಕೆ, ತಮ್ಮಮ್ಮ ನಕ್ಕಿಸಲಂಬಂ ತಿರುವಾಯ್ಗೆ ತಂದರಿವರೇ ತಾವಿರ್ವರಂ? ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ-ಅಮ್ಮ ಎಂದರೆ ಅಪ್ಪ ಎಂದೂ ರನ್ನನ ಅರ್ಥ. ಈ ದ್ವಿತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯೂ ಅಪ್ಪ ಎಂದರೆ ಅಮ್ಮ ಎಂದಳೆಂದೇ ಅರ್ಥ. ತೀರಾ ಗರತಿ ಎಂದರೆ ಗಂಡನನ್ನು ಅಪ್ಪ ಎಂದೂ ಕರೆದಳು ಎಂಬ ಗಾದೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. As a matter of fact ಉದ್ಬುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಪುರುಷ ಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು, ಸದರಿ ದ್ವಿತೀಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯನ್ನು ಕರೆದಂತೆಯೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ ಗೆಳತೀ, ನಿನಗಾಗಿ ಸುತ್ತಿದೆ ವನವಾ ” ಎಂಬ ಜನಪದ ಗೀತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು)

ಪ್ರ. ವಿ.—ತುಂಬಾ ಬಿಸಿಲಂ ಕಣೇಮ್ಮ, ಈ ಧೇಟರಿಗೇ ಹೋಗೋಣ.

ದ್ವಿ. ವಿ.—ಧೊ ಯಾವ್ದೋ ಹಿಂದೀ ಪಿಕ್ಕರ್ ಕಣೇಮ್ಮ ನಾನಂತು ಬರೋಲ್ಲಾಪ್ಪ.

(ಇದರಿಂದ ಪುಲ್ಲಿಂಗಕ್ಕೂ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಕ್ಕೂ, Vocative case ನಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಭೇದವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಅಭ್ಯಾಸಕರು ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ)

ಪ್ರ. ವಿ.—ಹಾಗಾದ್ರೆ, ಇನ್ನೊಂದ್ವಾರಿ “ ಬೆಟ್ಟದ ಹುಲಿ ” ನೋಡೋಣಾಂತಿಯಾ ?

• ದ್ವಿ. ವಿ.—ಹಾಗೇ ಮಾಡೋಣಾಪ್ಪ. ಹಿಂದೀ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಚಕ್ಕರ್ ಕೊಟ್ಟು, ಮತ್ತೆ ಹಿಂದೀ ಪಿಕ್ಕರ್ ನೋಡೋದೇ ?

(ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ನನಗೆ ಅಮಿತಾನಂದವಾಯಿತು. ಈ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಯಾದರೂ, ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗೆ ತೀವ್ರ ಅಭಿಮಾನ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವಳಲ್ಲ, ಎಷ್ಟು ವನ ಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಬಂದರೆ ಇಂಥವಳು ಸಿಕ್ಕಾಳು)

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಹಸಪ್ರಧಾನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಯೂದ್ಧದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂಬುದು ಅಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ.

ಚೀನೆಯರ ದುರಾಕ್ರಮಣ ನಡೆಯುವವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಮರ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವೀರಗೀತೆಗಳು, ವೀರರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ನಾಟಕಗಳು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಅವರ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಅವರೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು? ಹೋಗಲಿ, ಬರೆದರಲ್ಲಾ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೇಕೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ ?

“ ಸುಮ್ಮನಿರು ಅಯ್ಯೂಬ ”

ಎಂದರೆ ಅವನು ಸುಮ್ಮನಿರುವನೇ ? ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುತ್ತದೇ ?

“ ವಿದ್ಯೆ ಗರ್ವವ ಮುರಿದಗಸ್ತ್ಯ ತೆಂಕಲಿರುವ
ಆವನನ್ನು ಮರಳುವನೆ, ನಾವೆಲ್ಲರೊಂದು ”

ಎಂದಂ ನಾವು ಬರೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಅವರು ಹೊಸಪೇಟೆಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಕೊಡುವರೇ ? ಬೊಕಾರೋ ಸ್ಪೀಲ್ ಬೆಲ್ವಿನಲ್ಲಿರಲಿ ಎನ್ನರೇ.

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಒದೆ ಬೀಳದೆ ಅಯ್ಯೂಬ ಸುಮ್ಮನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆ ಹೊರತು. ಅಷ್ಟುಪಟ್ಟದಿ ಬರೆಯಬಾರದು.

ವೀರಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ರಕ್ತಪಾನ ಮಾಡುವಂ ತಹ ಮನೋಭಾವ ಬರಬೇಕು. ನಾವೂ ಕೆಲವು ವೀರಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ, ಆಗ ಚಂದ್ರ ಹುಟ್ಟಿದಹಾಗೂ, ತಂಗಾಳಿ ಬೀಸಿದ ಹಾಗೂ, ಯಾರೋ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ಭಾಸವಾಯಿತು.

ವೀರ ಕವಿಗಳೇ, ಏಳಿ. ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳಿರಿ ! ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿತು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ವೀರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಜನ ನಿಟ್ಟುಸಿರಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕಷ್ಟಗಳೂ ಸುಖಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ ; ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೇ ಬರುತ್ತವೆಯಂತೆ.

ಅನ್ನ, ವಾತ, ವರ್ಷಗಳನ್ನು, ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀಡುವವನು ರುದ್ರದೇವ.

ಅವನಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕ್ರೋಧಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅನ್ನ ಸಂಕಟ, ಜಲ ಕ್ಷಾಮ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ರುದ್ರನಿಗೆ ಕ್ರೋಧವುಂಟಾಗಿದೆಯೇ ? ಛೇ ಛೇ ನಾವು ಉತ್ತಮರು. ಭೂತದಯಾಪರರು. ಲೋಕವ್ಯವಹಾರ ಪಟುಗಳು. ನಮ್ಮನ್ನು ಲೋಕವೇ ಹೊಗಳುತ್ತಿದೆ (ಭುಟ್ಟೋ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ರುದ್ರನು ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದೆಂದರೇನು ? ವೇದವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸದಿರುವ ನಾವು, ಅಚ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೇ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಕಲಿತ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ, ಯಾಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. (ಯಜ್ಞಗಳು ಹಿಂಸಾಪರವೆಂದು, ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಕಮ್ಯೂನಿಸಂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ ಸ್ವಮತಕ್ಕೆ ಪರರನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುವುದು ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಡು ಎಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಪರರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅದು ಅನಿವಾರ್ಯ) ಆದುದರಿಂದ ರುದ್ರನು ಕ್ರೋಧಗೊಂಡಿರಲಾರ.

ಒಂದು ಜನಾಂಗವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಆದುದರಿಂದ ಮಹನೀಯರ ಭಾಷಣಗಳು, ವೀರಗೀತೆಗಳು, ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಸೊಬಗಾಲ ಬರುವವರೆಗೂ ಬದುಕಿರಿ. ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಖವಾಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಭಾರತವು ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಲಿದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಐದೇ ವರ್ಷ ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಕಿ 180 ರಿಂದ 250 ರೂ., ರಾಗಿ 100 ರಿಂದ 150 ರೂ., ಜೋಳ 99 ರಿಂದ 199ರ ವರೆಗೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇರಿ. P. L. 480ಕ್ಕೆ ದಾಸರಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೋಧಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಒದೆಯಿರಿ.

ಈ ವರ್ಷ ಮಳೆ ಇನ್ನು ಬರುವ ಸಂಭವವೇ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಒತ್ತಿದ ಕೆರೆ, ಹರಿಯದ ಹಳ್ಳ, ಕೆಸರು ಗಾಲುವೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಂಘತ್ತಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ, ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಪಂಪ್ ಸೆಟ್‌ಗಳು ಜನತೆಗೆ ದೊರಕಲಿವೆ.

* * * *

ದೇಶವು ತಲೆ ತಲೆ ಪಟ್ಟಿಗಾರರಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಹೀಗಾಗಲು ದೇಶದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿ, ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ಶೀಲಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಸಾಕ್ಷರರಾ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಮಾಡಿದರೆ ರಾಕ್ಷಸರಾ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು (ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು) ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಶೀಲ ಸಂವರ್ಧನೆಮಾಡಿ ನಂತರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಉರ್ಜಿತಗೊಳಿಸಲು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶೀಲಸಂವರ್ಧನ ವಾರವೊಂದನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಆಚರಿಸುವುದೂ ಜರೂರು ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರುಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಕಾರೀ ಚಳುವಳಿಯ ತೀವ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಪರಿಹಾರ. ಸಹಕಾರೀ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಲು ವರ್ತಕರನೇಕರೂ ತಂದಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ.

110ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ರಾಗಿ ಏರಿದಾಗಿನಿಂದ ಸೊಸೈಟಿಯ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಕೊಳ್ಳಲು ನಾವೂ ತುಂಬಾ ಕಾತರರಾಗಿದ್ದು, ರೇಷನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಸುವ ಬಗೆಗೆ ನಾವು ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿಲುವು ತಾಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸೊಸೈಟಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಬಗೆಗೆ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲವೇನು ಮಾರಮಾರಿಯೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಶೀಲ ಸಂವರ್ಧನ ವಾರ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಎಂದು ಆದರೆ ಸೂಚಕರೇ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆತು, ಡಕಾಯಿತರೆಲ್ಲಾ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಎಂಬ ಸವಾಲಿಗೆ 'ಹೌದು' ಎಂದವರು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅ. ರಾ. ಸೇ.

ಬೇಗ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ

ಎಂಟು ವರ್ಷ ಆಗಿದ್ದಾಗ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗನ ಮದುವೆಗೆ ಅಂತ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋದ ಜ್ಞಾಪಕ. ಹಿರೋಡೆ ಸ್ವೇಷ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಮದುವೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದವ ರೆಲ್ಲಾ ಐದಾರು ಜೋಡೆತ್ತಿನ ಗಾಡೀಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು. ನಾನು ಮುಂದಿನ ಗಾಡಿಯ ಹಿಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು, ಗಾಡಿ ಹಿಂದೆ ಗಾಡಿ. ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಯ ಊರನ್ನು ಬೆಳಗಿನ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಲಪಿದ ನೆನಪು

ಮೊನ್ನೆ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಪೇಟೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ, ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಆ ಪ್ರಯಾಣ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಹೆಸರಿಗೆ ಮೋಟಾರ್ ಪ್ರಯಾಣ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾರಿನ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರು, ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಆಟೋರಿಕ್ಷಾ ಅದರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಲಾರಿ. ಎಲ್ಲವೂ ಮದುವೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಾವಧಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯು ತ್ತಿದ್ದುವು. ಕಾರಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಹೀಗೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ, ಪುಟ್‌ಪಾತಿನ ವೇಲೆ. ನೀನೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಮುಂದುವರಿದು ನನ್ನ ಭೇಟಿಯಾ ದಾಗ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಆಗ ಗಾಡಿ ಹತ್ತುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ನನ್ನ ಅತಿಥೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಮುಂದುವರೆದೆ, ಮುಂದೆ ಹೋಗುವಾಗಲೇ ವಾಹನಗಳ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು,

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರದ ಮಿಲ್‌ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ನಡೆಯುಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ನಡೆದೆ. ನಡೆದೆ, ನಡೆದೆ, ಕೆಂಪೇಗೌಡ ಸರ್ಕಲ್ ತನಕ ನಡೆದೆ. ಎರಡು ಮೈಲಿ ದೂರ ನಡೆದಿರ ಬಹುದು. ಮೈಲಿ ಅಂದರೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಮೂರು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಅಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆದೆ. ಮೀಟರಿಗೆ ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕ್ತೇನೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ, ಅಂದಮೇಲೆ ಮೂರು ಎರಡಲ, ಆರು ಸಾವಿರ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿರಬಹುದು. ಈ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಯಾಕೋ ಸುಸ್ತಾದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತೆ. ಇನ್ನೇನು ಅತಿಥೇಯ ಬಂದುಬಿಡ್ತಾನೆ ಅಂತ ನಿಂತೆ.

ಸರ್ರಂತ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ. ನನ್ನನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡೇ ಹೋದ. ಎದುರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಡಲೇಕಾಯಿ ಮಾರುವವಳೆ

ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು, ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು, ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಸೈಕಲ್ ಸವಾರ ಮುಂದೆ ಓಡಿದ. ಫುಟ್‌ಪಾತಿನ ಮೇಲೆ ಗೂಳಿಯೊಂದೂ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾ ಮಲಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಲೂ ನಾಜೂಕಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ರೂರ್ರಂತ ಸಾಗಿದ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅತಿಥೇಯ ಬಂದು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಕಾರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. “ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಬಂದು ? ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ ಈಗ ತಾನೇ ಬಂದೆ. ಆ ಸೈಕಲ್ ಸವಾರನನ್ನು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ” ಎಂದೆ.

ಅಂದರೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದೂ, ನಡೆದು ಹೋಗುವುದೂ ಸಮ ಸಮ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ” ಆದ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ “ ಹುರಿಗಾಳು ಬೇಕೇನಪ್ಪ ! ಇವತ್ತೇ ಹುರಿದಿದ್ದು ” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಡಬ್ಬ ಹಿಡಿದಾಕೆ ಮೋಟಾರಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ ಬೇಡಮ್ಮ ” ಎಂದೆ. ಅವಳು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು. ಆಗ ನನ್ನ ಅತಿಥೇಯ ಹೇಳಿದ “ ನೋಡೋ ಇವಳನ್ನು ಶೇಷಾದ್ರಿ ಪುರದ ಸರ್ಕಲ್ ಹತ್ತಿರ ಕಂಡೆ. ದಬ ದಬ ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳೂ ಕೂಡ ಮೋಟಾರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವೇಳೆಯಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ” ಎಂದ.

“ ಅಂದರೆ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೇಗ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬೈಸಿಕಲ್ ಹತ್ತಬೇಕು. ಅಥವಾ ಹುರಿಗಾಳು ಡಬ್ಬ ಹಿಡಿದು ದಬ ದಬ ನಡೆಯಬೇಕು. ಎರಡಕ್ಕೂ ಧಾಕತ್ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಮೋಟಾರಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಆರಾಮವಾಗಿ ತೆವಳಬೇಕು. ” ಎಂದೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಹೌಲ್ಲಾ. ಅಂತ ಅವ ಒಪ್ಪಿದ. ಸಂಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತೆವು.

ಬಲೂಕಾಲ ಇರಬೇಕು ಎಂದೂ ಹಂಡಂಗರು ಕೆಲರು
ಉಳಿದವರು ಕಾಡಿಬೇಡಿ ಸ್ಕೂಟರನು ಕೊಳ್ಳುವರು

*

*

*

*

ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರ್‌ನ ಕರೆಸಬೇಕು !

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸರ್ಕಸ್ ಆಟ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆ, ಜಟ್ಟಾನೋ, ಆಟೋರಿಕ್ವಾನೋ ಸಿಗುತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಹೊರಗಡೆ ನಿಂತೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಚಾನೆ ಮುಖದವರೊಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಜಟ್ಟಾಕ್ಕೆ ಕಾದಿದ್ದರು. ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸರಿಗೆ ರುವೂಲು, ನವಿರಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದ ಮೀಸೆ, ಪಂಚೆ ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಸರಿಗೆ ಪಂಚೆ, ಕಾರ್ನೀಲಿ ಅಂಗಿ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡಕ, ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಮುದ್ದಿಗೋಸ್ಕರ ಇಟ್ಟಿರುವ ಅಕ್ಷತೆ, ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡೋಣ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲದ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ನನಗೆ ಇಂತಹ ಗಂಡಸನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಹಾಯ್ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳೂ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದಳು. ಸುಮಾರು ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀನಿ ; ಲಕ್ಷಣವಾದ ಗಂಡ ಇದ್ದರೆ ಅವಲಕ್ಷಣದ ಹೆಂಡತಿ ; ಬೆಳದಿಂಗಳಮುಖದ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದರೆ ಅವನಾವಾಸೆ, ಮುಖದ ಗಂಡ ; ಆರಡಿ ಎತ್ತರದ ಕುಸ್ತಿ ಆಳಿಗೆ ಕಂಚಿ ಕಡಸಿನಂತಹ ಕಂಞ ಹೆಂಡತಿ ; ತೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಡಿಕೋಲಿನಂತಹ ಗಂಡನಿಗೆ ಬೂಸಕ್ಕನಂತಹ ಹೆಂಡತಿ ; ಹೀಗೆ ಯಾರೂ ಯಾರೂ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕೋ, ಅಂತಹವರು ಒಂದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಒಂದೇ ಸೊಳ್ಳೆಪರದೆ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗುವ ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಈ ಚೆಂದುಳ್ಳ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅಸೂಯೆ ಬರಬೇಕಾದರೂ, ಯಾಕೋ ಏನೋ ಹಾಯ್ ಎನಿಸಿತು.

“ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನ್ನು ಕರೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಅಂದ್ರೆ ” ಎಂದಳು ಆಕೆ ; ತಂಸು ಕೆಂಪೇರಿ ತಂಸು ನಾಚುತ್ತ.

“ ಹಾಗೇನೇ ! ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ. ” ಎಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಗಂಡ. ಅಚ್ಚರಿ ಬಿದ್ದ ಅವನ ಮುಖ ಹೇಗಿತ್ತು ಅಂತ ? ಸೇಬಿನಂತೆ ಕೆಂಚಗೆ ಉಬ್ಬಿತ್ತು, ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗಳು, ಕಟಕಾರಿಸಿಬಿಡೋಣವೇ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿಟ್ಟುಬಾಯಿ ಹಲ್ಲು ಸಾಲಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಸೊಬಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹಣೆಯಮೇಲಿದ್ದ ಅಕ್ಷತೆಯು ಕೂಡ ಮುದ್ದಾಡಿದಂತೆ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಆಗಿತ್ತು.

“ ತಡಿ, ಹಾಗಾದರೆ, ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದರಲ್ಲೇ ಹೋಗೋಣ ” ಅಂದ ಗಂಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಂಪತಿಗಳು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಆಟೋನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಜಟ್ಟಾನೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸರ್ಕಲ್ ತನಕ ನಡೆದು ಹೋಗಿ ಬಸ್ ಹಿಡಿಯೋಣ ಅಂತ ಹೊರಟೆ.

ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನ ಆ ಚೆಲುವ ದಂಪತಿಗಳು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಆಟಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂದೇ ಅವರ ಅನ್ನೋನ್ಯದ ಕುರುಹಾಗಿತ್ತು. ದಾರಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಒಂದೇ ಯೋಚನೆ. ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನ್ನ ಕರೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಎಂದು ಯಾಕೆ ಆಕೆ ಅಂದಳು ? ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದವರಲ್ಲ ಷಷ್ಠಿ ಪೂರ್ತಿ ಶಾಂತಿಯ ವಯಸ್ಸಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಯಾಕೆ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರು ? ಅಥವಾ ಆಕೆಯ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಯಾರಾ ದರೂ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರಿರಬಹುದು ; ತೌರಿನ ಹಂಬಲವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿ ರಬಹುದೇ ? ಎನ್ನಿಸಿತು. - ನೋಡುಕ್ಕೇನೋ ಸ್ಥಿತಿವಂತ ಜಮೀನ್ದಾರರ ತರಹ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅಂತಹವರು ಈಗೀಗ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫಿ, ವಡೆ ಅಂಗಡಿ, ಊದುಕಡ್ಡಿ ದಳ್ಳಾಳಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರಲ್ಲ !

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರ್ಕಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಬಸ್ ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಒಂಟಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. ಆದರೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಅವತ್ತು ಆಕೆ “ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನ್ನ ಕರೆಸ ಬೇಕು ” ಎಂದು ಯಾಕೆ ಹೇಳಿದಳು ? ಹಾಗೆ ಆಕೆ ಅಂದಾಗ ಆತ ಯಾಕೆ ಅಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹಸನ್ಮುಖಿಯಾದ ? ಈ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದುವು.

* * * *

ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ “ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳನ್ನ ಕೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ಬಾಂಡುಗಳನ್ನ ಕೊಡಬೇಕು ” ಎಂದು ಮಹಿಳಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನವರು ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ಹೂಡಿದರಲ್ಲ ! ಟೋಪಿಯವನೊಬ್ಬ, ಅವನ ಜತೆ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಿಕೆ ಒಬ್ಬಾಕೆ, ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ಕೆಲ್ಸ ಐತಾ ಮಾಟೋದಂ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವನ ಮೊಮ್ಮಗ ಒಬ್ಬ, ಮನೆಮನೆಗೂ ಹೋಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನನ್ನನ್ನೂ ಸ್ವಯಂಸೇವಕಿಯನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಜತೆಗಿದ್ದ ಟೋಪಿಯ ವರು ಮಂಪ್ಪಿನ ಮಂದುಕರು. ದೇಶಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನುರಿತ ಕೈ. ಅಸಾಧ್ಯ ವಾಚಾಳಿ. ಅದಕ್ಕೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಚಪಲ. ಮಾತುಗಳನ್ನಾತ ಆಡಿದರೆ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟಂತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಬರಡು ಜೀವ ನನ್ನದೂ ಕೂಡ. ದೇಶಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಮುಂದೆವರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬೀದಿ ಬೀದಿಗೂ ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಒಂದು ದಿನ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಟೋಪಿಯವನೂ ಚಿನ್ನದ ಅಕ್ಕಿ ಸಾಲೀನೂ ಇದ್ದರು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು. ಒಳಗಿದ್ದವರು ಯಾರು ಅಂತ ? ಸರ್ಕಸ್ಸಿಗೆ ಆ ದಿನ ಬಂದಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿ !

ಬಂದ ವಿಚಾರ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಂದೆ. “ ತಡೀರಿ, ಯಜಮಾನರನ್ನು ಕರೀತೀನಿ ” ಎಂದಂ ಹೇಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ವರಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತಾನು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಒಳಗಿ ನಿಂದ ಐದಾರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಚಟಾಕು, ಪಾವು, ಸೇರಂ, ಮಕ್ಕಳು ಇಣಕಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಶಿಸ್ತಿನ ಮನೆ ಅಂತ ಅರ್ಥವಾಯಿತು.

ಯಜಮಾನರಂ ಬಂದರಂ. ಟೋಪಿಯವರ ಪರಿಚಯ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಇತ್ತು. ಬಂದವರೇ ಟೋಪಿಯವರ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು “ ಬಡವರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ದೇವರು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು ” ಎಂದಂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರಂ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಶೂರರಂ. ಸೆಣಸಾಟಕ್ಕೆ ಜೋಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಅಂದಂಕೊಂಡೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮನೆಯಾಕೆ ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ ಅಂದ್ರೆ, ಕುಂಕುಮ ಕೊಡ್ತೀನಿ ಎಂದಂ ಕರೆದಳು. ಹಣೆಗೆ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹನ್ನೆರಡನೆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಓದಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ನಾನು ತಿರುಗಿ ಕುಂಕುಮ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸೇವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬೆಳೆದು ಆ ಕೆಲಸ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಂಟಿಸುಂಟರ ಗಾಳಿತರಹ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಪಾಪ ! ಈಕೆ ಕುಂಕುಮ ಕೊಡುಕ್ಕೆ ಕರೆದಾಗ, ಸರ್ಕಸ್ಸಿನ ದಿನ ಕಂಡು ಕೇಳಿದ್ದರ ನೆನಪಾಯ್ತು. ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಹಜಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೋಫಾ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿದಳು. ಕುಂಕುಮ ಎಲಡಿಕೆ ತರುಕ್ಕೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಏಳೆಂಟು ಫೋಟೋಗಳು. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಒಂದು ಮಗು. ಅತ್ತೆ ಮಾವ, ತಾಯಿ ತಂದೆ ಇವರಂಗಳಿದ್ದ ಒಂದು ಫೋಟೋ, ಎರಡನೇ ಫೋಟೋ ದಲ್ಲಿ ಕೈಲೊಂದು ಮಗು, ಗಂಡನ ಕೈಲೊಂದು ಮಗು ; ಮೂರನೇ ಫೋಟೋದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರ ಕೈಲಿ ಒಂದೊಂದು ಮಗು, ಇನ್ನೊಂದು ಮಗು ನಿಂತಿದೆ ; ನಾಲ್ಕು ನೆಯದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ, ಹೆಂಡತಿ ಕೂತು, ತೊಡೆಯಮೇಲೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಹಿಂದೆ ಗಂಡ ಮೀಸೆ ತಿರುವುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಐದನೆಯ ಫೋಟೋ ಅಡ್ಡಡ್ಡಲಾಗಿದೆ. ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಡ್ರಿಲ್ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತಂತೆ ನಿಂತಿವೆ. ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಡ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆರನೆಯ ಫೋಟೋ ಇನ್ನೂ ಅಡ್ಡಡ್ಡಲಾಗಿದೆ. ಆರೂ ಮಕ್ಕಳು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಕೈ ಮಗುವಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಪ ! ಮೈ ಇಳಿದಿರ ಬಹುದು ಅಂದಂಕೊಂಡೆ. ಒಂಭತ್ತು ಫೋಟೋಗಳಿದ್ದವು.

ಕುಂಕುಮ ಎಲಡಿಕೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟಳು ಮಹರಾಯ್ತಿ. ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇಸು ಕೊಂಡೆ. ಗಾಜಿನ ಬಳೆಗಳು, ಖರೋಬಾವಂಣ ಸರ, ಬಿಳಿಕಲ್ಲಿನ ಓಲೆ. ಇಷ್ಟೇ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದು.

ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತ ವರಾಂಡಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಆಕೆಯ ಮೈಕಟ್ಟನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ.

ಟೋಪಿಯವರಂದರು :—“ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮಪ್ಪನ ಕಾಲಕ್ಕೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾರಿಕೊಂಡೆವು, ಎಂದೂ ರಾಯರು ಹೇಳ್ತಾರೆ ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡು ಎಂದರೂ ಸಿದ್ಧ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ರೇಷನ್ ಅಂಗಡೀಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಎರಡು ತಾಸು ಪುಕಟ್ಟಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರೆ”

“ ದಿಟ ಹೇಳ್ತಾರೆ ಅಂತೂ ನನಗೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ತುಂಬಾ ದೇಶಪ್ರೇಮ ತುಂಬಿ ದವರು, ಇಂತಹವರಿಗೆ ನಾವೇನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿದೆ.

ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲು ಕಾಲಿಟ್ಟೆ. ನಮಸ್ತೇ ಎಂದು ಎರಡೂ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದೆ. ತುಂಬಾ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದ ಆತ. ಚಿನ್ನಾ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಚಿನ್ನದಂತಹ ಬಣ್ಣ. ಹೊನ್ನಿನಂತಹ ಆಯಕಟ್ಟು, ಹೊಂಬಣ್ಣದಂತಹ ನಗೆ. ಟೋಪಿಯವರೂ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗನೂ ಹೊರಬಂದರು, ನಮಸ್ತೆ ಹೇಳಿ.

ಹೊರಗಡೆ ಬಂದವರೇ ಟೋಪಿಯವರು ಕೇಳಿದರು “ ಆತ ಹೇಳಿದ್ದು ದಿಟ ಅಂತೀಯಾ ? ಚಿನ್ನ ಗಿನ್ನ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಅಂತೀಯಾ ? ” ಎಂದೂ.

“ ಚಿನ್ನ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಏನಂತೆ ? , ಚಿನ್ನದಂತಹ ಒಂಬತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿವೆ. ಹತ್ತನೆ ಮಗುವಿನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಆಕೆ. ಇನ್ನೊಂದು ನಾಲ್ಕೈದು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪೋಟೋಗ್ರಾಫರನ್ನು ಕರೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಅವರು ” ಎಂದೂ ಹೇಳಿ ಪೋಟೋಗಳ ವರದಿವಾಡಿದೆ.

“ ಅದಕ್ಕೇ ರೇಷನ್ ಅಂಗಡೀಲಿ ಮುಫತ್ತು ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತೀನಿ, ಅಂತ ಅವ ಹೇಳಿದ ” ಎಂದರೂ ಟೋಪಿಯವರು.

“ ಏನಾರು ಹೇಳಿ, ತುಂಬಾ ಸೊಗಸಾದ ಹಿತವೀವ ಸಂಸಾರ ಅವರದು. ” ಎಂದೂ ಮೆತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

—ಶ್ರೀಮತಿ ನಿರಾರಾಣಿ.

ಹೋಂಸೈನ್ಸ್ ನ್ಯಾಡಂಜನ ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್

ಅಗೋ ನೋಡಿ !

ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರಲ್ಲ ! ಮಹಿಳಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಪೂರ್ಟಿಕೋ ಹತ್ತಿರ, ಆಕೇನೇ ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ನ್ಯಾಡಂ !

ಹಸಿರು ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲ ! ಅವರಲ್ಲರೀ ! ಹಳದಿ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಗಲಗಲವಾಗಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಅವರು ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ನ್ಯಾಡಂ.

ಸರಿಹೋಯ್ತು ! ಹಳದಿ ಹಸಿರು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಾಣಿಸುಲ್ಲ ನಿಮಗೆ-ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ಎಡೆಗೈಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಲ ಕೊಂಕುಳಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಅವರು, ಕಾಣಿಸ್ತೇನ್ರಿ ?

ಅವರೇ ! ಕಡೆಗೆ ಕಂಡ್ರಲ್ಲಾ ! ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಾರ ಹೇಳಿಕೊಡ್ತಾರೆ ಅಂತ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಹೇಳ್ತಾ ಇರ್ತಾರೆ ಅವರು. ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ಗೆಲ್ಲಾ ಅಡಿಗಮನೇನೆ ತಳಪಾಯ ಅಂತ. ರುಚಿರುಚಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಗಂಡಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಆಮೇಲೆ ಆ ಗಂಡಿಗೆ ಮೂಗಂದಾರ ಹಾಕಿ ಎಳಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಹುದು ಅಂತ. ಅಡಿಗೆ ಪಧ್ಯದ ಕ್ಲಾಸುಗಳನ್ನೇ ಆಕೆ ತೊಗೊಳ್ಳೋದು. ಹೋಟಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಂಟೀನಿನಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ತೀರ್ಥ ತೊಗೊಬಾರದು. ಶುಚಿಯಾಗಿ ರುಚಿಯಾಗಿ ನಾವೇ ಹುಪಾರಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಖರ್ಚು ಕಡಿಮೆ, ಹೆಚ್ಚು ತಿಂಡಿ ಒದಗುತ್ತೆ. ಮೈಗೂ ಒಳ್ಳೇದು ಅಂತ.

ಮತ್ತೆ ಅಡಿಗೆ ನ್ಯಾಡಂ ಅಂತ ಯಾಕೆ ಕರೆಯುಲ್ಲಾ ಅಂತೀರಾ ?

ಅದೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ ! ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಿಗಮನೆ ಸುತ್ತಲೂ ಅಂತ. ಮುಂತ್ಯೆ ದೇ ಒಡವೆಗಳೆಲ್ಲಾ ತಾಳಿ ಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಂತ. ಆಕೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಆಕೇನ, ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ನ್ಯಾಡಂ ಅಂತಲೇ ಕರೆಯೋದೂ.

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಹಂಡುಗಿ ಹತ್ತಿರಾನೂ ಖುದ್ದಾಗಿ ಹೋಗಿ, ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸ್ತಾಳೆ. ತಪ್ಪಾಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೋತಾಳೆ. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ, ಮಾಡಿದವರು ರುಚಿ ನೋಡಲೇಬೇಕು, ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಉಣ್ಣಲೇಬೇಕು, ಬಲೂ ಶಿಸ್ತು ಆಕೆ. ಎಂಜಲು ಪಂಜಲು ಅಂದರೆ ರೇಗಿ ಬಿಡ್ತಾಳೆ.

ಅದಕ್ಕೇನೆ ಆಕೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕೆ ಅಂತ ಮನೆಯಿಂದ ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ತರ್ತಾರೆ ಅಂದಿರಾ ?

ಇಲ್ಲಿ ! ಹಾಗಲ್ಲ. ಮನೆಯಿಂದ ಖಾಲಿ ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ತರ್ತಾರೆ. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಆಕೆ ರುಚಿ ನೋಡಿ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನೂ ಟಿಫಿನ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಕೊಂಡು ಮನೆಗೇ ತೊಗೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾರೀ ! ಪಾಪ ! ಎಂಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಮನೇಲಿ. ಈಗ ಕೊಡೋ ರೇಷನ್ ಗೊತ್ತಲ್ಲ ! ಹೇಗೋ ಬಾಳಿಕೋತಾ ಇದ್ದಾಳೆ.

—ಬಚ್ಚಿ

M. S. ಬರೆದ ಕಾಗದ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನವರ ಟಪಾಲು ಬಂತು. ಮೇಲ್ಗಡೇನೆ ಇತ್ತು ಮಗಳು ಪದ್ಮಿಯ ಕಾಗದ. ಪದ್ಮಿ ಮೆಡಿಕಲ್ ಓದುತ್ತ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಾಗದ ಓದುವುದೆಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನವರಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮವೂ ಹೌದು ತಾಪತ್ರಯವೂ ಹೌದು. "T.M.O ಕಳುಹಿಸಲು ಕೇಳಿದ್ದಾಳೋ, ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾಳೋ ಅಥವಾ ಆಗಾಗ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡುವ ತಲೆನೋವೇನಾದರೂ ಬಂದಿ ದೆಯೋ ಎಂದೆಲ್ಲ ಕಾತರಗೊಂಡು ಪತ್ರ ಓದಿದರೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ.

ಆದರೆ ಈ ಸಲ ಪದ್ಮಿಯ ಅಂದರೇ ಪದ್ಮಾರಾಣಿಯ ಪತ್ರದ ವಿಷಯ ಬೇರೆಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಎಡಿನ್‌ಬರೋ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವದ ಗಾಳಿ ಅವಳ ಹಾಸ್ಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮದ ಸಮಾಚಾರವೇ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದುದು. ಆ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ M.S. ಎರಡೂ ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಹಾಡಿ ಆ ಕಡೆ ಜನಗಳೆಲ್ಲ ತಲೆದೂಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರಲ್ಲ. ಆ ಜನ ಅವಳ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬೆರಗಾದರೆಂಬ ವಿವರವನ್ನೆಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿವರಿಸಿದ್ದು ಓದಿರಬಹುದು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅವತ್ತು M. S. ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದರು. ಯಾವ ಹೂವ ಮಂಡಿದಿದ್ದರು, ಎಂಬುದರ ಸಮಾಚಾರ ಕೂಡ ಪೇಪರಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಓದಿ ಲೇಡಿಸ್ ಹಾಸ್ಟೇಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಆಯಿತೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು ಪದ್ಮಿ.

ಎಡಿನ್‌ಬರೋ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರೀಲಿ M. S. ಉಟ್ಟಿದ್ದು ಕಂಚೀಪುರದ ಕರೀ ರೇಶ್ಮಿ ಸೀರೆ ಅಲ್ಲವೆ ? ಹಸುರೂ ಬಾರ್ಡರು ಜರತಾರಿ. ಈ ವಿವರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವಳ ರೂಪಮೇಟು ತನಕ ಅವತ್ತು ಸಂಜೆ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರನ್ನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಲವಾರು "ಹಾಳುಗಳಿಗೆ" ನುಗ್ಗಿ ಸೀರೆಯ ರಾಶಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಳುಗೆಡವಿ ಕೊನೆಗೆ ಹಾಳಿನಲ್ಲಿ M. S. ಉಟ್ಟ ತರಹದ ಸೀರೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಂದಳಂತೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಗೆಳತಿ ದೇವಮ್ಮ ಎಂದೂ ಹೂ ಮಂಡಿಯಲೊಪ್ಪದವಳು ಎಡಿನ್‌ಬರೋನಲ್ಲಿ M. S. ಸೇವಂತಿಗೆ ಮಂಡಕೊಂಡಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿ ಸೇವಂತಿಗೆಯ ದಂಡೆ ದಂಡೆಗಳನ್ನೇ ಪೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳಂತೆ.

ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಸಂಗೀತ ಗೊತ್ತಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಎಡಿನ್‌ಬರೋ ಸಭಿಕರನ್ನು ತಲೆದೂಗಿಸಿದ ವಿರಿಬೋಣೆ, ಪಾತಾಪಿ ಮೊದಲಾದಂವುಗಳನ್ನು ಆದಿ ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಪಲಕುಂತ್ಸಿದ್ಧಾರಂತೆ. “ಸರೋಜ ದಳ ನೇತ್ರಿ” “ಶಂಭೋ ಮಹದೇವ” ಇನ್ನೂ ಮೀರಾ ಭಜನೆಗಳು—ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವು ಎಡಿನ್‌ಬರೋದಲ್ಲಿದೇವೆಂಬಂತೆ ಹಾಡಿದ್ದೇ ಹಾಡಿದ್ದು! ಅಲ್ಲಿ M.S. ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ “Thunderous Ovation” ಮಾತ್ರ ನಾವೇ ಕೆಲವರು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದೂ ಬರೆದಿದ್ದಳು ಪದ್ಮಿ.

ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನದೊಂದೂ ಕೊರಗನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು, ನನ್ನ initials ಕೂಡ M. S. ಎಂದೇ ಇದ್ದರೂ ನಾನು ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯದೆ ಮೋಸವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ M. S. M. S. ಎಂದೂ ಕೂಗೋವಾಗ ಗೇಲಿಮಾಡಿದ ಹಾಗಾ ಗಂತ್ಯ. ನನಗೆ ಕಂಠವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು ಪದ್ಮಿ.

ಲಕ್ಷೀಪತಯ್ಯ ಕೂಡಲೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರು ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ಕಲಿತು M. S. ಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಬೇಡ ಮಗಳೇ. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ವೆಡಿಕಲ್ ಓದಿ M. S. ಮಾಡು. ಹೆಸರಿನ ಬುಡದಲ್ಲಿ M. S. ಇದ್ದಂತೆ ತುದಿಗೂ ಸೇರಿಸು. ನಡುವೆ ಬೇಕಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರ ಹಾಗೆ ಕಂಚೀಪುರದ ಕರೀ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಹಸುರಂಚಿನದು ಜರತಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊ, ಶಾವಂತಿಗೇನೂ ಮುಡಿ”...ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹೀಗೆ ಬರೆದು ಏನಂತೀರ ಅಂತ ಕೇಳಿದರೂ ನನ್ನ.

“ಅಲ್ಲವೇ ಮತ್ತೆ! ಕೊಲ್ಲೋದಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕಿಂತ ಯಾವತ್ತೂ ವಾಸಿ ಮೆಡಿಕಲ್ಲು!” ಎಂದೆ.

—ರಾಮಿ

ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳು ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು
ಜಾಣ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವರು

* * * *

ಸಪ್ತಪದಿಯನು ಹಾಕುತಲಿದ್ದರು ಮದುವೆಯ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು
ಬಿದುರಿನ ತಟ್ಟೆಯ ಮೇಲಿಡುತಿದ್ದರು, ಕಾಲ ಹಿಂದೆ ಕಾಲ
ಹೊಸ ಪಂಚೆಯ ತುದಿಯ ಮ್ಯಾಲ
ತುಸು ಭಾರದ ಹೆಣ್ಣೆ ಟ್ಟಳು ಕಾಲ
ನೋಡಬಾರದು, ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟು ಗಂಡಿನ ಪಾಡ.

ಉಪವಾಸದ ಮಹಾತ್ಮೆ

ವಿರಾಟಭವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾಮೂಲಿ ಕೋಣೆಗೆ ನಾನು ಹೊಕ್ಕಾಗ, ಪರಶು ಆರಾಮವಾಗಿ ದೀಪಾವಳಿ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತ ರ್ಕಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರ ಮಾಮೂಲಿ ಕುರ್ಚಿಯೂ ಖಾಲಿಯಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ವಿರಾಟಭವನ-ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲೀಮಠ ವಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು.

“ ಪರಶು—ಯಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ! ” ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ.

“ ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿ ದ್ದಾರೆ. ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಮೇಲೆ ಸೆಟ್ಟಾಟ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಸರ್ ” ಅಂದ.

ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು. ನಮ್ಮ ವಿರಾಟಭವನದ ಬಳಗ ತನ್ನ ಮಾಮೂಲಿ ಕೋಣೆ ಬಿಟ್ಟು ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಹತ್ತಿ, ದೈಹಿಕ ಪೋಷಣೆ ಬಿಟ್ಟು, ಮಾನಸಿಕ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದು ಇದೇ ಮೊದಲಿ.

ಹಾಗಾದರೆ ಪರಶು—ನಾನೂ ಮೇಲೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಾಮೂಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ತಂದುಬಿಡು.” ಅಂದ.

“ ಇಲ್ಲ ಸರ್. ಇವತ್ತು ಸೋಮವಾರ. ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕರಮೇಲೆ ಒಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ” ಅಂದ.

ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಆಕ್ಷಣ—ಈ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಜಗಳ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನಿಗಳ ಕರೆ—ಮಂದಟ್ಟಾಯ್ತು. ಸರಿ ಅಂದುಕೊಂಡು ವಿರಾಟಭವನವನ್ನು ಬಿಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಬಂದರು.

“ ಪರಶು ಇವತ್ತು ಸೋಮವಾರ ಸಂಜೆ ಬಂದ್ ತಾನೆ ? ” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು,

“ ಹೌದು ಸರ್ ” ಅಂದ.

ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾಮೂಲಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಅದೇನು—ಮಲ್ಹಾರಿರಾಯರು ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ವಿರಾಟಭವನದ ಘಾಳಿಯೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತೋ, ಅಥವಾ ಏನೂ ಕಾರಣವೋ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಇಸ್ಪೀಟ್

ಆಟದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಖಾರಾಬೂಂದಿ, ಚೌಚೌ, ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ, ಓಂಪುಡಿ ಮತ್ತೂ ಮಂದೂರು ವಡೆ—ಐವರೂ ಧಾವಿಸಿ ಒಂದು ಮಾಮೂಲಿ ಕೋಣೆ ಸೇರಿದರು.

“ಓಹೋ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯಮೇಲಿದ್ದರೇನೋ!” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಮಲ್ಲಾರಿ ರಾಯರು.

“ಏನೋ ಸಂವತ್ಸರ ಕಾಲ ಕಳೆಯೋಕೆ ಸೆಟ್ಟಾಟ ಆಡ್ತಾ ಇದ್ದು.” ಅಂದರು ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ.

“ಸೆಟ್ಟಾಟ ಅಂತ ಯಾಕ್ರಿ ಹೇಳ್ತೀರಿ—ಮಕ್ಕಳಹಾಗೆ! ಪಿಕ್—ಅನ್ಬಾರ್ಡೇನಿ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಚೌಚೌ.

“ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೇಳೋದಾದ್ರೆ ಅದರ ಹೆಸರು ರವಿ.” ಅಂದರು ಓಂಪುಡಿ. ನಮ್ಮ ಬಳಗದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿಳುವಳಿಕಸ್ತರು.

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ—ಯಾವುದೋ ಅಧ್ವಾನದ ಇಸ್ಪೇಟ್ ಆಟ ಅನ್ನಿ. ಈ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಕಳೆಯೋಕೆ—ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನ,” ಅಂದರು ಚೌಚೌ.

ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪುರಾಣವನ್ನೋ, ಹರಿಕಥೆಯನ್ನೋ ಕೇಳಿದರೆ—ಅಥವಾ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಪುರಾಣದ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಿದರಾದ್ರೂ ವಾಶಿ,” ಅಂದರು ಬಾಳೇಕಾಯಿಬಜೆ.

“ಹೌದ್ರಿ—ನೀವು ಹೇಳೋದು ಶಿವರಾತ್ರಿ, ಏಕಾದಶಿ, ಉಪವಾಸಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಕಣ್ರಿ. ಈಗ ನಾವು ಉಪವಾಸ ಮಾಡ್ತಿರೋದು ನಮ್ಮ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸೋಕೆ ಗೊತ್ತೆ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆಯ ಆಪ್ತ ಶತ್ರು ಓಂಪುಡಿ.

ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೆಮ್ಮು ಕೇಳಿಸಿತು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಆ ಕಡೆ ತಿರುಗಿದೆವು.

“ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಂದಿನ ಉಪವಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳಿದರೆ, ಈ ಉಪವಾಸ ಕೇವಲ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉಳಿಸೋದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬರುತ್ತೆ. ನಿಜವಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮವಿನ್ನೊಂದಿದೆ. ಈ ಉಪವಾಸ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಉದ್ರೇಕ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಗೊತ್ತೆ? ಆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನಾವು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ.” ಅಂದರು ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು.

“ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರೂ ಪಾಲು ನೀವು ಹೇಳೋದು ನಿಜ ರಾಯರೇ, ಕಳೆದ ಬುಧವಾರ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಡಿಪೋಗೆ ಹೋಗಿದ್ದವನು, ದುಡ್ಡು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ರೇಷನ್ನು ಇಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ನನಗೆ ಊಟವಿಲ್ಲ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋಗ್ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಾಗ, ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು ಗೊತ್ತು. ಕಚೇರಿಗೆ ಹೊರಡುಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡಿಸಿದೆ. ಕಚೇರಿಗೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೇ ತಡ ಜವಾನ ಅದೇ ತಾನೆ ಬಿಸಾಡಿದ್ದ ಬೀಡಿ ತುಂಡಿನಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬೆತ್ತಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ ಸುಡ್ತು, ಜವಾನನಿಗೆ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡಿಸ್ತೆ, ನನ್ನ ಜೂನಿಯರ್ ಏನೋ ಹೇಳೋಕೆ ಬಂದ. ಅವನಿಗೂ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡಿಸಿದೆ. ಆಗ ನನಗಾಗಿದ್ದ ಉದ್ರೇಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನೆದುರಿಗೆ ಅಯೂಬ್ ಭಟೋ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೂ ಗ್ರಹಚಾರ ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ಬಂತು ಉಪವಾಸದಿಂದಲೆ?” ಅಂತ ರೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದರು ಮದ್ದೂರು ವಡೆ.

“ನಿಮ್ಮ ಅನುಭವವೇನೋ ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದದ್ದೇನೋ ಸರಿ, ಆದರೂ ಅದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಸಾರಿ ಆಗೋದೆ, ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಒಂದು ಬಾರಿ ಅವರ ಹಿರಿಯರ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ತಡವಾಗಿ ಬಂದ ಪುರೋಹಿತರ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಮಣೆಯಿಂದ ಬಡಿದಿದ್ದರಂತೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಾಕೆಯ ತಂಗಿ ಮಗನ ಯುದ್ಧದ ಅನುಭವ ಕೇಳಿದರೆ ನೀವೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರೋ!” ಅಂತ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ತಂದು ಇಟ್ಟರು ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು.

“ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆಯೇ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಬಾಳಿಕಾಯಿ ಬಜೆ.

“ಛೆ! ಏನು ಅಸಂಬದ್ಧದವರೇ ನೀವು? ಅವರಾಕೆಯ ತಂಗಿ ಮಗ ಅಂದರೆ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಗ ಹೇಗಾಯ್ತೋ?” ಅಂದ ಗದರಿಸಿದರು ಓಂಪುಡಿ.

“ನನ್ನಾಕೆಯ ತಂಗಿ ಗಂಡ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಪೆಡ್ಡಕನಿಗೆ ಪಂಜಾಬ್ ಕಡೆ ಕೆಲಸ. ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಮಗ ಕಿಷೋರ್ ಈಗ ಯಾವುದೋ ರೈಫಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅಥವಾ ಈಗ ಮೇಜರ್ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅಗಿರಬಹುದು! ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಿಷೋರನ ರೆಜಿಮೆಂಟು ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿತು.” ಅಂದರು ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು.

ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಾಮೂಲು ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಕಾಫಿ ಇಲ್ಲದೆ ಗಂಟಲು ಒಣಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಅವರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಾರಿ ಪರುಶು ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಬಾರಿ ಪರುಶುಕಡೆ ನೋಡಿದೆವು, ಪರುಶು ಏನೋ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಏಳು ಲೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತಂಪಾದ ನೀರು ತಂದ. ಎಲ್ಲರೂ ಕಂಡಿದಂ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟೆವು.

ನನ್ನಾಕೆಯ ತಂಗಿ ಮಗ ಕಿಷೋರ (ಮಲ್ಟಾರಿರಾಯರು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.)
ತನ್ನ ದಂಡಿಗೆ ನಾಯಕನಾದ ಮೇಜರ್ ಹಸನ್ ಜೊತೆ ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು
ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾಜಿ ಪೀರ್ ಕಣಿವೆಗೆ ಕೇವಲ ಎಂಟು ಮುಕ್ಕಾಲು
ಕಿಲೋ ಮೀಟರುಗಳಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಹೋರಾಡಿ
ಅರು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು
ಕೊಂದು ಒಬ್ಬ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್, ಮತ್ತು ೧೩ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು
ಸೆರೆ ಹಿಡಿದ ಸಂಗತಿ, ಈಗ ನಡೆದ ಕದನಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಬಹಳ ಶೂರತನದ್ದು, ಅಂತ
ಜನರಲ್ ಚೌಧರಿಯವರೇ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಕದನದ ಸತ್ಯಾಂಶ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು
ನಮ್ಮ ಕಿಷೋರ ಯಾವುದೋ ಗುಟ್ಟು ಕೆಲಸದದೇನೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದವನು ನನಗೆ
ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದು ಹಾಕಿದ. ಅದೆ ಕಾಗದದ ಜೊತೆ ಆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳು ಉಪ
ಯೋಗಿಸಿದ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳ ಫೋಟೋ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಮೇರಿಕದ
ಗುರುತಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಕಿಷೋರನ ಕಂಪೆನಿ, ಎರಡು ಮೂರು ದಿನಗಳು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಿನಲ್ಲಿ
ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರ ಮನೆಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳು ಲೂಟಿಮಾಡಿ
ಅವರ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕಾಳು ಕಡಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವರ
ಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಳಿ ಕುರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂದು, ಬಿರಿಯಾನಿ ಮಾಡಿ ತಿಂದು ತೇಗಿ ಓಡಿಹೋಗಿ
ದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಿಷೋರನ ಕಂಪೆನಿ ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ
ಅಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಆಹಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ಕಿಷೋರ್!” ಅಂದ ಮೇಜರ್ ಹಸನ್.

“ಏನು ಸರ್ ?” ಅಂದ ಕಿಷೋರ್.

ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಇರೋ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ಜನರಿಗೆ ಹಂಚಿ
ಬಿಡೋಣ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಇಂದು ಸಂಜೆ ನಮ್ಮ ಸಪ್ಲೈ ಬರುತ್ತಲ್ಲವೇ ?”

“ಹೌದು ಸರ್, ಎಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಸರ್. ನಿಮ್ಮ ಆರ್ಡರ್‌ಗಾಗಿ
ಕಾದಿದ್ದೆ ಸರ್.” ಅಂದ ಕಿಷೋರ್.

“ಠ್ಯಾಟ್.” ಅಂದ ಹಸನ್.

ಅಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಹಾರ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗ
ಖಾಲಿಯಾಯ್ತು. ಕಂಪನಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕಿಷೋರ್, ಮೇಜರ್ ಹಸನ್
ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಮಿಕ್ಕ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ

ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ಮಲಗಿದರು. ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಜರ್ ಹಸನ್-ಕಿಷೋರ್ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಪೊದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಗಳಂತೂ ಭುಟ್ಟೋನ ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಯ್ಯುತ್ತಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕ್ತಾ ಇದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಗಂಟೆ ಆ ನಾಲ್ಕು ಹೊಟ್ಟೆಗಳೂ ಬಗೆಯೋಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿವೆ. ಅಯೂಬ್-ಭುಟ್ಟೋ ಇಬ್ಬರೂ ಪಿಶಾಚಗಳ ಹಾಗೆ ಅವರ ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಗೆ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲೆಸೆದಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಶಬ್ದವಾದ ಹಾಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂತಂತೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಹುಷಾರಾದರು. ತಮ್ಮ ಮಾಮೂಲಿ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಮರುಸನ್ನೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಹಾಯ್‌ರೇ ! ಅಂತ ಕಿರ್ಲಾಟ ಕೇಳುಬಂತು. ಮೂರು ಜನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಸತ್ತಿಬಿದ್ದಿದ್ದರು.

“ಷಹಭಾಸ್” ಅಂದ ಮೇಜರ್ ಹಸನ್.

“ನಂದೊಂದು ಸಲಹೆ ಸರ್” ಅಂದ ಕಿಷೋರ್.

“ಏನು ಕಿಷೋರ್ ಅದು ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ ಹಸನ್.

“ನಮ್ಮ ಕಂಪೆನಿ-ಈ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿರೋ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಿಗಳನ್ನ ನಾಶಮಾಡೋ ತನಕ ಒಂದೇ ಊಟ ಮಾಡೋಣ ಸರ್.” ಅಂದ ಕಿಷೋರ್.

“ರೈಟ್.” ಅಂದ ಹಸನ್.

“ತಾವು ಆಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾವುಗಳು ಈ ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಕಂಪೆನಿಯನ್ನ ನಾಶ ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಆಹಾರವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ,” ಅಂತ ಸಾರಿದರು ಸಿಪಾಯಿಗಳು.

“ಷಹಭಾಸ್ ! ರೈಟ್ !” ಅಂದರು ಕಿಷೋರ್, ಹಸನ್, ಸುಮಾರು ಬೆಳಗಿನ ರೆನಾವ ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆ ಇರಬಹುದು ಪುನಃ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಿತು-ಗೂಳಿ ಗುಟರು ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ ಇತ್ತಂತೆ ! ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ಕ್ಯಾಂಪೇ ಎದ್ದು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆ ಗುಟುರಿನ ಕಡೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಬೆಂಕಿ ಕಾರುತ್ತ ಧಾವಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಟ್ಯಾಂಕಿನ ಕಡೆ ಭರ್ತಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದರು. ಮೂರು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳು ಅಲ್ಪಿದಾಯೋ ಅಂತ ತಣ್ಣ ಗಾದವು. ಐದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಸೈನಿಕರು ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತಿದ್ದರು. ಮೂರು ಜನ ಅಲ್ಲೇ ವಿಲ ವಿಲ ಅಂತ ಒದ್ದಲಾಡುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬಂದುವು. ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಾಕ್ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ತಂಡ. ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರ ಉದ್ರೇಕ ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಶಿವರಾತ್ರಿ, ರಾಮನವಮಿ, ಏಕಾದಶಿ, ರಂಜಾ

ಇವುಗಳ ಉಪವಾಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಚರಿಸಿ ಅಯೊಬ್ ಭಂಟೋಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದವರ ಹಾಗಿದ್ದರು. ಜೈ ಬಾಹು ಬಲಿ! ಜೈ ಕಾಳಿ! ಧಾಂ ಧೂಂ! ಅಂತ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿ ನುಗ್ಗೇಬಿಟ್ಟರು. ಅದೇನೂ ಇವರ ಕೂಗಿನಿಂದಲೇ ಆ ಪ್ಯಾಟನ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬೆದರಿದವೋ, ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಪರುಶುರಾಮನ ಶಾಪದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಮಂತ್ರ ಮರೆತ ಹಾಗೆ ಆ ಪ್ಯಾಟನ್ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಮರೆತುಹೋಯ್ತೋ ಅಲ್ಲೇ ರಾಹು ಓಡಿದು ತಣ್ಣಗಾದವು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಐದೂ ಪಾಕೀಸ್ತಾನೀ ಸೈನಿಕರೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ನಮ್ಮ ಹಸನ್—ಕಿಷೋರ ತಮ್ಮ ಪಟಾಲಮ್‌ಗಳನ್ನು ಆ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸಿ ನಮ್ಮ ಧ್ವಜವನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನೆಟ್ಟಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟ್ಯಾಂಕಿನ ಪೋಟೋ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ. ನನ್ನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿ ನೇತು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೆಳಕು ಹರಿದಿತ್ತು, ಬೆಳಗ್ಗಿನ ಪಲಹಾರದ ಹೊತ್ತು. ಆಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಜೀಪುಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅದೊಂದು ತರಹ ಏರೋಪ್ಲೇನು; ಅದಕ್ಕೆ ಮೇಲುಗಡೆ ಫ್ಯಾನ್ ಇರುತ್ತದೆ ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರೂ ಇಳಿಸಬಹುದು—ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು. ಪಲಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ಬೆಳಗಿನ ರುನಾವದ ಚಹಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತುರವಾಗಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತೂ ಬಿಗಿಯುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಡಿದವು. ಭಂಟೋ-ಕು-ಮಾರೋ! ಅಂತ ಆರಚುತ್ತ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಚರಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪಾಕ್ ಸಿಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಗ್ಗಣಗಳನ್ನು ಎಳೆದು ಹಾಕುವಂತೆ ಎಳೆದು ಹಾಕಿ ಬಡಿದು ಕೊಂದರಂತೆ. ಅಂತೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾಕ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶಮಾಡಿ ಸುಮಾರು ಮದ್ದು ಗುಂಡು, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಗಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಯೊಬ್ ಖಾನನ ವೈಕುಂಠ ಸಮಾರಾಧನೆ ಛೇ! ಅವನಿಗೆ ವೈಕುಂಠವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು? ರವರವ ನರಕ ಸಮಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರಂತೆ!

ಮಲ್ಲಾರಿರಾಯರು ತಮ್ಮ ಲೋಟದಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಮುಗಿಸಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು.

“ನಮ್ಮ ಕಿಷೋರ ಬರೆದಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಒಂದು ಕದನದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಕೂಡ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಸಹಾಯಕ ಶಸ್ತ್ರ ಅಂತ ನಾವು ಹೇಳಬಹುದು.”

ಅಂದರೆ ರಾಯರೇ ನಾವು ಉಪವಾಸವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇದು ಅಂತೀರ! ” ಅಂತ ಕೇಳಿದರು ಬಾಳೇಕಾಯಿ ಬಜೆ.

“ಇದೇನೋ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿರಲಿ ? ಇದುವರಿಗೂ ರಾಯರ ಹೇಳಿದ್ದೇನು ?
ಒಳ್ಳೇದು-ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಯಾಕ್ರೀ ನಿವುಗೆ ! ಉಪವಾಸ ಮಾಡೋದು ನಿವು ಧರ್ಮ
ಅಂತ ತಿಳುಕೋಳ್ಳಿ ! “ ಅಂತ ಆರ್ಭಟಿಸಿದರು ಓಂಪುಡಿ,

“ ಸ್ವಲ್ಪ ಶಾಂತವಾಗಿಪ್ಪಾ ! ಉಪವಾಸ ಅನ್ನೋದು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ
ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರೋ ಆಗೂಹೋಗುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೂ
ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಇಂದಿನ ರಷ್ಯಾ, ಇಂದಿನ ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಂದಿನ ಜೈನಾ ಇವೆಲ್ಲಾ ಜನಗಳ
ಉಪವಾಸದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಂದರೆ ಅಷ್ಟೋನೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ.”
ಅಂದರು ಮಲ್ಟಾರಿರಾಯರು.

ಮಲ್ಟಾರಿರಾಯರ ರಾಜಕೀಯಜ್ಞಾನ ಆಳವಾದದ್ದು.

ಹಾಗಾದರೆ ರಾಯರ ನಮ್ಮ ಈ ಉಪವಾಸಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ
ಅಥವಾ.....”

ಆದರೆ ಮಲ್ಟಾರಿರಾಯರು ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು, ನಾವೂ ಎದ್ದು ವಿರಾಟಭವನ
ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆವು.

=====

—“ ಕೇಸ ”

ಜೆಟ್ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವೇನೂ ಇಲ್ಲ
ನಮ್ಮವರು ಸಾಧಿಸಿದ ತಂತ್ರವೇನಿಲ್ಲ
ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು
ಬಿಸಿಗಾಳಿ ಬಡಿಯುತ್ತ ಮುಂದೆವರಿದಿಹರು

* * * *

ಕೊಂಡಿಯವಿಾಸೆ ಕುಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ವಸ್ತ್ರಾದಿ ಸಿದ್ಧ
ಹೆಂಡಿರು ಇಬ್ಬರು ಇದ್ದರು ಕೂಡ ಖುಷಿಯಾಗೇ ಇದ್ದ
ಗಾದೆಯ ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ವಾಪ್ಪ ?
ಹೆಂಗಾರನೀ ನಗ್ನಿಯಾಪ್ಪ ?
ಎಂದರೆ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಕುಸ್ತಿ ನನಗೆ ಪಾಠ, ಅಂತಿದ್ದ

* * * *

ಹಾರೇ ಹೋಯಿತು

(ಕೈಲಾಸಂ ಅನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ)

ಕಾಶೀಗೊಡ್ಡದ ನಂಭಾವ

ಕಬ್ಬಿಣದೊಡ್ಡೋಲಿ

ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಗಂಗೇನ್ ತರೋಕ್

ಸೊಳ್ಳೆ ಪರದೇಲಿ

ಭಾವ ತಂದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ

ಗಂಗೆ ನೀರ್ದಲ್ಲಿ

ಭಾರಿ ಭಾರಿ ಮಿನಂ ಮೊಸಳೆ

ಕಂಣೀತಿತ್ತಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಂಭಾವ

ಗಂಗೇನ್ತಂದಾಗ

ಹಳ್ಳಿಯೋರೆಲ್ಲ ಕುಣಿದಾಡಿದರು

ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತ

ಹಳ್ಳಿಮನೇಲಿ ಅಜ್ಜಿ ಪಾಪ !

ಕಣ್ ಕಣ್ ಬಿಡ್ತಿದ್ಯು

ಸಾಯಿದ್ವಜ್ಜಿ ಬಾಯಲಿ ಗಂಗೆ

ಭಾವ ಹಾಕೈಟ್ಟು

ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳೋ ಗಂಗೇಲಿ ಮಿನ

ಅಜ್ಜಿ ಕಂಡ್ಬಿಟ್ಟು

ಹಾರೇ ಹೋಯಿತು ಅಜ್ಜಿ ಪ್ರಾಣ

ಪರದೆ ಸಂದೀಲಿ.

—ಎಂ. ಆರ್. ಎನ್.

ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಸಲಹೆ

ಊರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಜಾನುವಾರಗಳನ್ನು, ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೊಡೆಸಿದೆ. ಈಗ ಖಾಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಊರು ಹೆಚ್ಚಿನಕೊಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಕಿವುಚಿತು. ಏನೇನೂ ಆಕಲ್ ಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೂ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಸಂಜೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದ. ಅವನಿಗೂ ಒಂದು ಕಪ್ ಕಾಫಿ ತರಿಸಿ, ಹೇಳಿದೆ “ನೋಡಯ್ಯ, ಚಿಂತಾಮಣಿ, ನನ್ನ ಸೊಗಸಾದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಯ್ಯ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಇದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಪುಡಿಗಾಸು ಗಿಟ್ಟಿಸಲು ಉಪಾಯವಿಲ್ಲವೇ?”

ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಒಂದೊಂದೂ ಸಾರಿ ನನಗೆ ಆ ಹಸನ್ಮುಖಿ ಚೌ ಎನ್‌ಲೈನ ಜ್ಞಾಪಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಚಿಂತಾಮಣಿ ಒಬ್ಬ Sophisticated ಗೊಂಡ. ಜೀವನದ ವಿಷಮ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ, ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಛಾತಿ ನನಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಇವನು ಪ್ರತಿ ಸಂಜೆ ನಾನು ಕಾಫಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು; ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

ಕಾಫಿಯನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ ಅವ ಹೇಳಿದ, “ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೇರಿದೆ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಮಂಡಕ್ಕಿ ತಿನ್ನಲು ಶುರುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, “ಮಹಾರಾಯ ನನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ವಿಷಯ.....”

ಚಿಂತಾಮಣಿ ಅಪಹಾಸ್ಯದ ನಗೆ ನಕ್ಕ. “ಅಯ್ಯೋ ತೆಪರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ನಿನಗೆ “ಟ್ಯಾಬ್ ಲೈಟ್” ಅಂತ ಕರೆಯೋದು. ಇನ್ನೂ ತಲೆಗೆ ಹತ್ತಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯ?” ಆದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಜೋಬಿಗೆ ತರುಕಿಕೊಂಡ. “ಸ್ವಲ್ಪ ಬಡಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದೆ ? “ “ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟ ಹಾಕಿಸಯ್ಯ, ಅಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಪಾವಲಿ ಬಾಡಿಗೆ ಸಲೀಸಾದಿ ಬರುತ್ತೆ ” ಎಂದ.

ಚಿಂತಾಮಣಿಯೇ ಖುದ್ದು ನಿಂತು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟ ಶುಕ್ರನನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ, ಮಾರನೇ ದಿನವೇ ಶುಕ್ರ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಾಂಡ್ಲೆ, ಐದಾರು ಈಚಲು ಬಾವೆ ಸುರಳಿ, ಎರಡು ಹೊಟ್ಟಿನ ಮೊಟ್ಟೆ, ಒಂದೆರಡು

ಮೊಟ್ಟೆ ಕುಸಬಲಂ ಅಕ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮಂಗಳೊಡನೆ ನನ್ನ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾದ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಿಡಾರ ಹೂಡಿದ. ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು, ದೊಡ್ಡ ಒಲೆ ಕಟ್ಟಿ, ಬಾಂಡ್ಲೆ ಹೂತು ಮಂಡಕ್ಕಿ ಹುರಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ.

ಜೀತಾವಂಣಿಯ ಮಾತು ಹುಸಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೊಟ್ಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ವ್ಯಾಪಾರವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಸಂಜೆ ನಾನು ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಂ ತೆಯೇ ಶುಕ್ರ, ಸೇದುತ್ತಿದ್ದ ಬೀಡಿಯನ್ನು ಬಿಸಾಟು. ತನ್ನ ಒಣಕಲು ದೇಹದಿಂದ ಬೆವರು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಪಾವಲಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಯಲಿಡುವನು ; ತನ್ನ ಒಡತನದ ಕಷ್ಟ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ನನ್ನೆದರು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ನನ್ನ ಮನ ಕರಗಿತು, ಪ್ರತಿ ದಿನ ಕೂತಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಬಡ ಸಂಸಾರದ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಗಟ್ಟಿವೂಟಾದ ಊರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಛಾವಣಿ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ತೃಪ್ತಿಯೂ ನನಗಾಯಿತು. ಹೀಗೆ, ಇದ್ದವನು-ಇಲ್ಲದವನು ಅನ್ನೋನ್ಯವಾಗಿರುವಾಗ, ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ಹೊಡೆದಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಏಕೆ ಜೀವಿಸಬಾರದು? ಎಂಬ ಘನತರ ವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಸಿತು.

ಅದರೆ ಈ ಸೌಹಾರ್ದತೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಗೊಡ್ಡ ಬರಹ ಗಾರರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ—“ ಎಧಿ ಲಿಖಿತವೇ ” ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಶುಕ್ರ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದ. ಎಂದಿನಂತೆ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭರ್ಜರಿ ಮಾರಾಟ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಶುಕ್ರ ನನ್ನ ಪಾವಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿದ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅವನು ಮಾತಿನ ವೈಖರಿಯನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿದ. ಬಾಡಿಗೆ ಕೇಳಲು ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಮರ್ವಾದೆ ಮೂರುಕಾಸು ಮಾಡಿದ.

“ ಏನಯ್ಯ ಶುಕ್ರ, ನಿನ್ನ ಬಾಡಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ? ”

“ ಅರೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೊಳ್ಳಿ ಸ್ವಾಮಿ.” ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಯೂ ಸಹ ನೋಡದೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಒಂದು ಸಂಜೆ ನನ್ನ ಕೋಪ ಮಿತಿಮೀರಿತು. ನಾನು ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದೆ. “ ಇನ್ನೂ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನ ನಿಕಾಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಜೋಕೆ. ”

“ ಅರೆ ಇಸ್ಕಿ, ಮಾಡೊ ಹೋಗಯ್ಯ. ” ಚುರು ಚುರು ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತಾ ಶುಕ್ರ ನನ್ನ ಎದುರಾದ. “ ಇನ್ನೊಂದು ಟರಿಪ್ (Trip) ಭಟ್ಟಿ ಒಳ್ಳೆ ನೀನು

ಕಾಲಿಟ್ರೆ ಕೈ ಕಾಲು ಮೂರಿದು ಬಾಂಡ್ಲೆ ಒಳ್ಳೆ ಹಾಕಿ ಹುರಿದು ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಹೋಗಯ್ಯ ಹೋಗು ಪುಳಚಾರ್ ” ಅಂದ. ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕ.

ಅಂಗುಷ್ಟದಿಂದ ನೆತ್ತಿಯವರೆಗೂ ಚಳಿ ಬಂದಹಾಗಾಯಿತು ನನಗೆ. ಮೈಯಲ್ಲಿ ತಣ್ಣನೆಯ ಬೆವರು ಹನುಕಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಸರನೆ ನಡೆದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನ ಕರೆಸಿ, ಅವನೊಡನೆ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದೆ.

ಚಿಂತಾಮಣಿ ವಾದಿಸಿದ ; “ ಬಡ ಮುಂಡೇದಂ, ಪ್ರತಿ ದಿನ ಅವನೇ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಂ ಮಂಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಹೋಗ್ತಾನೆ. ಎರಡಾಣೆಗೆ ಸೇರು ಬೇರೆ ಯಾರಯ್ಯಾ ಮಾರ್ತಾರೆ ? ಬಡವರಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿರಬಾರದು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಕೊಡ್ತಾನೆ ಸುಧಾರಿಸೋ.”

ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪಾಯಿಂಟು ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಅವರ ಸಾಮ ಮಾರ್ಗ ನನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರು ಪಟಂಗರನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಮುಂಗಡ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು, ಶುಕ್ರನನ್ನು ನನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಒಂಟಿಗೈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಫಲಿಸುವುವೇ ? ಮಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ, ಆ ಇಬ್ಬರು ಪಟಂಗರೂ ಹಾಗೂ ಶುಕ್ರ ಒಂದೇ ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಾಷ್ಟ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆ.

ಕ್ರಮೇಣ ಶುಕ್ರ ತನ್ನ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಬೇರೊಂದೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ. ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಪೋಕರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ನನ್ನ ಊರು ಹೆಂಚಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಅಂದರ್-ಬಾಹರ್ ಆಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದ. ಕಳ್ಳ ಭಟ್ಟಿ ಹೆಂಡ ಕುಡಿದು ಗಲಾಟೆಯೆಬ್ಬಿಸಿದ. ನನ್ನ ಕರಂಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿ ಆಡಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಕುಡಿದ ನೀರು ವಿಷದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ನೆಲದಿಂದ ಅವರ ಉಚ್ಚಾಟನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಟತೊಟ್ಟೆ.

“ King Bruce of Scotland flung himself down
In a lonely mood to think

.....

Try and try and try again. ”

...ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನ ನನ್ನ ಕಡೆ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರೇ ಇದಂ ಸಾಧ್ಯ. ಅದು ಹೇಗೆ ? ...

...ಹಾ !

ಶುಕ್ರನ ಆಳಿನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ಒಳಸಂಚು ನಡೆಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಕಾಫಿ, ಬೀಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಭಟ್ಟ ಒಲೆಯ ಬೂದಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿದ. ನನ್ನ ಈ ಸ್ವಂತ ಕೃತ್ರಿಮ 2-3 ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿ ಫಲವನ್ನು ತಂದಂಕೊಟ್ಟಿತು.

ಮುಖ ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಜುಟ್ಟು ಹಾರಿಸುತ್ತಾ ಚಿಂತಾಮಣಿ ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿದ. “ಏನಯ್ಯಾ ಇದು ಹುಡುಗಾಟ. ಈ ಕೂಡೆ ತೆಗೆಸು ಬೂದೀನ, ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೇ...” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ರೇಗಾಡಿದ ಚಿಂತಾಮಣಿ,

ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕಪ್ ಕಾಫಿ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಚಿಂತಾ ಮಣಿ, ನಾನು ನೀನು ಚೆಡ್ಡಿ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಲಾಗಾಯ್ತಿನಿಂದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಇರುವವರು. ಆ ಬಿಸಿ ಬೂದೀನ ನಿನ್ನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಏರ್ಪಾಟೇ ? ಆ ಬೋ...ಮಗ ಶುಕ್ರನದೇ ಕೆಲ್ಸ ಅದು. ಅವನನ್ನ ಬಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಶಿವಾಯಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನ ಕೊಟ್ಟೆಗೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸು, ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸು ಎಂದೂ— ಅಂಗಲಾಚಿದೆ.

ನನ್ನ ಮಾತು ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗಿತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಯೋಚಿಸಿ, “ಅಪ್ಪೇತಾನೆ !” ಎಂದ. ನಾನು ಕಾತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದೆ “ಇದ ಕ್ಕೇನು ಉಪಾಯ ಅಂತೀ ?”

ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕಳ್ಳನಗೆಯೊಂದು ಸುಳಿಯಿತು. “ಮಳೆ ಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಂಚು ತೆಗೆಸಯ್ಯ” ಅಂದ, ಕಾಫಿ ಕಪ್ಪನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುತ್ತಾ.

ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಒಬ್ಬ Sophisticated ಗೊಂಡ ಎಂದೂ. ನಾನು ಅದೆಷ್ಟು ಕಪ್ ಕಾಫಿ ಕೊಡಿಸಿದರೂ ಇಂಥ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗೆ ಅದು ಸಾಟಿಯಾದೀತೆ ? ಸಂತೋಷದಿಂದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹನಿಗೊಡಿದವು. ಕೂತಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಅನಾಮತ್ತು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡೆ.

ಮಳೆಗಾಲವೇನೋ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಘಂಟೆ ಕಟ್ಟುವರಾರು ? ನಮ್ಮ ಕೇರಿಯ ಪೈ ! ಹಳ್ಳ, ನಾಗ, ಪಾರಿವಾಳ ಸಾಕುವ ಗಿಡ್ಡ, ಎಲ್ಲರೂ ಶುಕ್ರನ ಕಳ್ಳಭಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಿತರೆ. ಊರಿನವರಾರೂ ಹೆಂಚು ತೆಗೆಯಲು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಆದರೇನು, ಚಿಂತಾಮಣಿ ಊರೆಲ್ಲ ತಲಾಪ್ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ, ಕೊಯವಂತೂರು ಕಡೆಯಿಂದ ಆಗತಾನೆ ಬಂದಿಳಿದಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ತಮಿಳು ಸೋದರರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದ, ದುಬಾಷಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ.

“ರಾತ್ರಿಯೇಕೆ ಈ ಕೆಲಸ ? ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪಾಕಲಾಂ” ಅಂದರು ತಮಿಳರಂ. ನಮ್ಮೂರಿನ ಜಡಿಮಳೆ ನೋಡಿ ಅವರು ತೀರ ಬೆರಗಾಗಿದ್ದರು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿವೆಯೆಂದು ಚಿಂತಾವಣಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಜಾಯಿಷಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ಶಂಕ್ರ ಸರಾಯಿ ಕುಡಿಯಲು ಹೋಗುವ ಸಮಯ ಕಂಡಿದ್ದು, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ತಮಿಳು ಸೋದರನ್ನು ಅಟ್ಟಿದ ಚಿಂತಾವಣಿ; ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೆಂಚುಗಳನ್ನು ಛಾವಣಿಯಿಂದ ತೆಗೆಸಿ ನನ್ನ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಿದ. ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಸುರಿದ ಮಳೆ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಗೆ ಅಪರೂಪವೆ.

ಮಾರನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ, ನಾನು ಪುನಃ ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಊರು ಹೆಂಚಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಬರಿದಾಗಿತ್ತು.

—ದತ್ತ.

ಮಂದಿ ಮುಖಗಳ ಮೇಗ ಬೆಳದಿಂಗಳಾಡೆ
ಎಂತ ಸನ್ಮಾಸಿ ಕೂಡ ಹೂವ ಹಿಡಿಯುವನಯ್ಯ
* * * * *

ಹೆಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆದೋರಿ ಇದ್ದಳೊಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು
ಎದೆಯ ಸೊಬಗ ಮರೆಸಿತೋರುವವಳು, ಅವ್ಯಾಣ್ಣು,
ತುಟಿಯ ಆಚೆ ಅವಳ ಹಲ್ಲು
ಕಣ್ಣಿನಾಚೆ ಮದನ ಬಿಲ್ಲು
ಸೀರೆಯಾಚೆ ಅವಳ ಲಂಗ ಇಣಕಿ ಹಣಕಿನೋಡುತ್ತಿತ್ತು
* * * * *

ಮಿತಿ ಇರದ ಆಸೆ ಮೇರೆ ಮಾರಿದ ಲೋಭ
ಇವೆರಡನ್ನು ನಾವು ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟಾಗ
ಯಾರೇ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಲಿ, ಯಾರೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲಿ
ರಾಜ್ಯದಾಡಳಿತ ಹೂವಿನಂತೆ ಹಗುರ
* * * * *

ಗುಬ್ಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹಾಡುಗಾರ ನಿದ್ದೆನು
“ಜನಗಣಮನ” ಎಂದೆ ಅವನ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು
ಅವನ ಮನೆಯ ಜನರುಕೂಡ
ಹಾಡಲವನು ಹೊರಡಲಾಗ
ಬೇಗಲಿದ್ದು, ನಿಂತು. ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು

ಪೋಲೀಸು ಕಾನ್ ಸೈಬಿಲ್ಲನ ಕಾಗದ

ಪತ್ರಿಕಾ ನಷ್ಟಿಪರೇ !

ಬೈಸಿಕಲ್ ದೀಪ ಇಲ್ಲದೆ ರಾತ್ರಿ ನೀವು ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಹಿಡಿದಾಗ, “ಆಯೋ! ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ಪತ್ರಿಕಾ ನಷ್ಟಿಪ ನಾನು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲದಾಗ ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ತರಲಿ? ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಂಪಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಂಪುಮಾಡಲಿ, ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಯ್ಯಾ, ಮನೆಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀನಿ, ನಿನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಬರದು ಕಳಿಸು, ನಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದಿದ್ದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ಸ್ಮಶಾನದ ಕಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಆಚ್ಚಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಈ ವಿಷಯ ನಿಮಗೆ ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿರಬಹುದು.

ಮೊನ್ನೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊರ ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಮಾಡ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಹರಕು ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಮಂಕು ಮಂಕಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ಇದ್ದ ಕೂಲಿ ಆಳಿನ ತರಹ ಕಂಡವನೊಬ್ಬ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಗಂಟೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ. “ಇವನೇನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗುವ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇವ ಕಳ್ಳತನವಾಡಿರಬಹುದೇ?” ಎಂದು ಅನುಮಾನ ಬಂತು. ಸೀಟಿ ಊದಿದೆ. ದಿಗಿಲುಬಿದ್ದು ಅವ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಸೀಟಿ ಊದಿದರೆ ಯಾರೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡುಲ್ಲ. ಅಂತಹಂದರಲ್ಲಿ ಇವ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಕಳ್ಳ ಅಂದ ಹಾಗೆ ಆಯಿತು. ನನ್ನ ಅನುಮಾನ ಹೆಚ್ಚಿತು. “ಬ್ರಾ ಇಲ್ಲಿ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕರೆದೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದ. ಗಂಟು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಬಂದ. “ಎಲ್ಲಿದೋ ಇದು, ಎಲ್ಲಿಂದ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ?” ಎಂದು ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿಸಿ ನೋಡಿ ರೇಗಿದೆ.

“ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಇದೇನು ಅಂತ. ನಂಗೇನು ಓದುಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಣ ನಡೆಸೊಂತೀನಿ, ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆಯಾಗೆ ಪುಸ್ತಕದ ಅಂಗಡಿ ಹತ್ತಿರ, ಒಬ್ಬ ಅಯ್ಯ ನಿಂತಿದ್ದ. ಅಂಗಡಿಯಿಂದ

ಪುಸ್ತಕದ ಗಂಟನ್ನು ಹೊತ್ತು ತರ್ತಿದ್ದ. ಕೂಲಿ ಬೇಕಾ ಅಂತ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಹ್ಲಾ ಅಂದ. ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಗಂಟು ಕೊಟ್ಟು. ನಡಿ ಮುಂದೆ ಅಂದ. ನಡೆದೆ ಮುಂದೆ. ಹಿಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸ್ತಿಲ್ಲ; ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದೆ. ವಯ್ಯ ಇತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ದೂರ ನೋಡಿದೆ. ಅದೇ ವಯ್ಯ ಈ ರಸ್ತೆಯಾಗಿ ಓಡೋಡಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನೂ ಬಂದೆ. ನೀನು ಕಾಣಲಿಲ್ವಾ ? ಈ ಕಡೆ ಓಡೋಡಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ, ಕೂದಲು ಕೆದರಿದ ತೆಳ್ಳಾಗಿನ ಉದ್ದಾನೆ ಮನುಸನ್ನೆ ” ಎಂದು ಆ ಕೂಲಿಯವ ಕೇಳಿದ. ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿದ. ರಸ್ತೆ ಅಂಚಿನಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ತರಹಾನೇ ಕಂಡ ಒಬ್ಬ ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗ್ತಾ ಇದ್ದ. ಬಸ್ ಹಿಡಿಯುಕ್ಕೆ ಓಡ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ಈ ಕೂಲಿಯವ ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ದಿಟವೇನೋ ಅವ ಹೇಳೋದು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿದೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ! ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ತೆಗೆದು ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ತಿಂಗಳದು. ಈ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಲಿಯವ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟ.

ಸೋಮಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾರುಕ್ಕೆ ಪುಸ್ತಕದ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ. ಅವರು ಕೊಳ್ಳದೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ, ಕೂಲಿಯವನ ಕೈಲಿಟ್ಟು ನೀವು ಹೀಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡದೆ ಓಡಿ ಹೋಗಬಹುದೇ ? ಇದು ನ್ಯಾಯವೇ ? ಈಗ ಆ ಕೂಲಿಯವ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಕಾಲಬಳಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನಲ್ಲ ! ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ಹತ್ತಿರದ ಹೋಟಲಿಗೆ ಡ್ಯೂಟಿ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸಾಗಿಸಿ. ಒಂದು ಬಟ್ಟಲು ಕಾಫಿ ಕೊಡಯ್ಯಾ ಅಂತ ಕೇಳ್ತೀನಿ. ಅವ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ನಾನು ಕಾಫಿ ಕೇಳಿದರೂ ಅವ ಕೊಡೋದರಿಂದ, ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಪುಕಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ. ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದರೆ, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ ?

ಇಂತಹ ಸಂಳ್ಳು ಆಸೆ ತೋರಿಸಿ, ಅವತ್ತು ನನ್ನಿಂದ ಎಂಟಾಣೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲ ! ನೀವೇ ಜಾಣರು ಅಂತೀನ.

ಅದರೂ ಹಂಪಾರಾಗಿರಿ. ಇನ್ನೊಂದು ಸರ್ತಿ ನೀವೇನಾರಾ, ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಹಳೇ ಮಾಮೂಲನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಕಸಿದುಬಿಡ್ತೀನಿ.

ನಿಮ್ಮ ದಾರೀನೇ ಎದುರು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ,
ಪೋ|| ಕಾ|| ೪ ೨೦

ಕೈ ಕೊಡುತ್ತ-ಗೋಂದು

ಫೋಟೋವಿನ ಬೆನ್ನ ನಾಲ್ಕೂ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಗೋಂದನ್ನು ಹಚ್ಚಿದ. ಅಂದ ವಾದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿದ್ದ ಫೋಟೋ ಮೇಲೆ ಈ ಫೋಟೋ ಇಟ್ಟು ಹಗೂರಾಗಿ ಪುಟ್ಟುಸ್ವಾಮಿ ಅದುವಿದ. ಹೊಸ ಫೋಟೋ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟು. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಫೋಟೋವನ್ನು ನೋಡಿದ. ತನ್ನ ತನ್ನ ಅಂತ ಗಾಳಿಗೆ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಫೋಟೋ ಕಡೆಗೆ ನಿವಾಳಿಸಿದ.

ಅಯ್ಯೋ! ಮರೆತೆ! ಅಂತ ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಎದ್ದು. ಹೊರಗಡೆಗೆ ಓಡಿದ, ಕೈ ದೋಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ರೋಜಾಗಿದ್ದದಿಂದ ಚೆಲುವಾಗಿದ್ದ ಕೆಂಪು ರೋಜಾ ಹೂ ವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಂಡು, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಕೊರಡಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಹೂವನ್ನು ಆ ಫೋಟೋವಿನ ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿದ. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದ.

“ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಗೆ ಸಂಜೆ ಈ ಫೋಟೋವನ್ನು ತೆರೆದ ಎದೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಕರುಣಾಮಯನಾದ ಭಗವಂತ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಫೋಟೋವಿನ ಮೂಲವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದೂ ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಸಂಜೆ ನೀವು ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬಂದು ಚಹಾ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೂ ನನ್ನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದಾಗ, ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಭಗವಂತ ಮನ್ನಿಸಿದ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಈ ಸಂಜೆ ನೀವು ಬಂದು ನನ್ನ ಕುಟೀರವನ್ನು ಪಾವನಮಾಡಿದಿರಿ” ಎಂದು ಸರೋಜ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ, ಆಕೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದು ಎಂದು ಪುಟ್ಟುಸ್ವಾಮಿ ಯೋಚನಾಶಿಸಿದ.

ಬಾಗಿಲಂ ತಟ್ಟಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು. “ಮಿಸ್ಟರ್ ಪುಟ್ಟುಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಕೋಗಿ ಲೆಯಂ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಕೂಗಿದ ಹಾಗಾಯ್ತು. ಸರ್ರಂತ ಎದ್ದು ಬೀದಿಬಾಗಿಲ ಬಳಿಗೆ ಓಡಿದ ಪುಟ್ಟುಸ್ವಾಮಿ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲಂ ಕೂಡ ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ನನಗೇನು ಬಂತು? ಈ ಸಂಜೆ ಹೀಗೆ ಕಾತುರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಯಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು. ಎಂತೆಂತಹ ಬಲಿತ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅನುಭವ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಈ ಕಾಲೇಜ್ ಮಾಸ್ಟರಿಣಿ ಯನ್ನು, ಮೂವತ್ತರ ಪ್ರಾಯ ಮೀರಿದ ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಹೀಗೆ

ಯಾಕೆ ಕಸಿವಿಸಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೀನಿ ಎಂದು ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಹಳಿಯುತ್ತಾ ಕೊರಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ.

ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪೋಟೋವನ್ನು ನೋಡಿದ. ರೋಜಾ ಹೂವನ್ನು ನೋಡಿದ. ರೋಜಾ ಹೂವಿನ ಸೊಬಗಿಗಿಂತ ಸರೋಜಳ ಪೋಟೋನೇ ವಿಗಿಲು ಎಂದು ಅರೆಕ್ಷಣ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ ? ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಅನ್ನಿಸಿತು ? ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡ.

ಯೌವ್ವನದ ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನ ಚಾಟಿ ಹೊಡೆದು ಎಬ್ಬಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ.

ಕುಮಂದ ಇನ್ನೂನೂ ಹದಿನಾರರ ಹುಡುಗಿ. ಸೂಲಗಿತ್ತಿವುಗಳು. ಚೂಟಿ ಹೆಣ್ಣು. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾಯಕನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದ ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದಳು. ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅವಳಿಂದ ಜಾರಿಕೊಂಡ. ಯಾರೊ ಬ್ಬರಿಗೂ ಅನುಮಾನ ಕೂಡ ಬಂದಿತ್ತಿಲ್ಲ.

ವೆಂಕೊಬಾಯಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡೆ ? ಓಹೋ ಕುದುರೆ ಹಿಂದೆ ಜೂಜಾಡುಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಆಕೀನು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಶ್ರೀಮಂತಿಣೆ ಸರದಾರನ ಹೆಂಡತಿ. ರೂಪಸ್ಥಿ. ಅಷ್ಟೇನು ಮಾಟವಾಗಿರದೆ ಇದ್ದರೂ ಮೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅಂಗೈ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದೆಲ್ಲ ! ಅಥವಾ ಆ ನೆಪ ಹುಡುಕಿದಳೋ ! ಏನೇ ಆಗಲಿ ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ “ ಬೆಣ್ಣೆ ಮುರುಕು” ತರಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದೆಲ್ಲ ; ನನಗೆ ಇಷ್ಟ ಅಂತ. ಅವಳ ಕಾಟ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೆಣಗಬೇಕಾಯ್ತು ?

ಒಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ. ತಲೆ ಕೊಡವಿಕೊಂಡ.

ತಾಯಿಲ್ಲದ ತಬ್ಬಲಿ ಅಂತ ಅಪ್ಪ ಆದರದಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದ. ಬೇರೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಮಗನಿಗೆ ಬಲತಾಯಿ ವಕ್ರಸ್ಥಾಳಲ್ಲ ಅಂತ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಮಗನನ್ನೂ ಬಲು ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಸಾಕಿದ. ಆದರೂ ತನಗೆ ತಾನೂ ಮೋಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ೧೨ ವರ್ಷದ ಮಗನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು. ಸತ್ತುಹೋದ.

ಉಣ್ಣಾಕ್ಕೆ ತಿನ್ನುಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ. ಉಡುಕ್ಕೆ ಮೆರೆಯುಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಇದೆ. ತಂದೆಯ ರೂಪು ಗುಣ ಎಲ್ಲವೂ ಜನ್ಮದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಮನೆ ಇದೆ. ನಾಟಕದ ಖಯಾಲಿ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ತುಸು ಜ್ಞಾನ, ಹರಿತವಾದ ನಾಲಿಗೆ, ಮದುವೆಯ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದೆ ದಂಬಿ ಯಂತೆ ರೋಂಕರಿಸುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಕಾಲೇಜಿ ನಾಕೆಗೆ ಏಕೋ ಏನೋ ತುಂಬಾ ಆಸೆಯಿಂದ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಶಕುಂತಲ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದಾಗ ತಾನು ವೈಮರೆತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡ. ಎಂಥಹ ಅಭಿನಯ. ಧಿಟವಾಗಲೂ ಸರೋಜ ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ದುಶ್ಯಂತನ ಎದುರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಕನ್ನಡದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರೋಜ ಆಡಿದರೆ, ಜಲತರಂಗ್ ನುಡಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಲ್ಲ ! ಎಂತಹ ಸೌಜನ್ಯದ ನಡವಳಿಕೆ ! ಎಷ್ಟು ಹಿತವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾಳೆ ? ಹೂವು ಅರಳಿದ ಹಾಗೆ ಅವಳ ಬಾಯಿ ಮೊಗ್ಗು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲ್ಲಾ !

ಏನೇ ಬರಲಿ, ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೂ ಸೈ” ಸರೋಜ ಳನ್ನು ಜತೇಲಿ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಟಕ ನೋಡಲೇಬೇಕು. ಅವಳ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಬೇಕು. ಕೂಡಿಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ವಿಹಾರ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು

ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅಂದುಕೊಂಡ, ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ.

ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ರುಣ ರುಣ ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಸಲಿ, ಮೊದಲೂ ಆದ ಹಾಗೆ ಏವಾರಬಾರದು. ಅಂದುಕೊಂಡು, ಆಲಿಸಿ ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ ರುಣ ರುಣ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿಸಬಂತು, “ ಮಿಸ್ಟರ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ. ಮಿಸ್ಟರ್ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ” ಆಂತ ವೀಣೆ ನುಡಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಓಹೋ ! ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಪಲ್ಲಟ ವಾಗ್ತಾ ಇರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ. ಕೂತೇ ಇದ್ದ. ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಳು ಸರೋಜ.

“ ಏನೀ ! ಯಾವ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದೀರಿ. ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಾ ! ಕೂಗಿದರೂ ಕೇಳಿಸುಲ್ಲವೇ” ಎಂದಳು ಸರೋಜ.

ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಎದ್ದ. ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ. ನಿಮ್ಮ ಬರುವನ್ನೇ ಎದುರನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪೋಟೋವನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆ. ಇಗೋ ನೋಡಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಅಂತ ಮೊದಲೇ ಯೋಜನೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಗೆ. ತನ್ನ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮುಗಿಸಿದ.

ಸರೋಜಳಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಮ್ಮೆ. “ ನನಗಾಗಿ ಈ ಚೆಂಡುಳ್ಳ ಚೂಟಿಯವ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಾ ಇದಾನೆ. ನನಗೂ ಮೂವತ್ತು ಆಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಫರ್ಷಗಳಾಯ್ತು. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಒಂದು ಆಧಾರ ಹಿಡಿದು ಭದ್ರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.” ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಅನಿಸಿತು.

“ ಹೌದೇನ್ರಿ ! ನನ್ನ ಪೋಟೋ ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಕಲಕಂಠಿ ಸರೋಜ.

“ ಕಾಲೇಜ್ ಡೆ ಆದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಪೋಟೋವನ್ನು ಯಾರೋ ತೆಗೆದಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ‘ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸಲು’ ಸುಡಿಯೋಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು

ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಸ್ವಡಿಯೋದವ ನನಗೆ ಪರಿಚಯ, ಹಾಗಾಗಿ ಒಂದು ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಅವತ್ತಿನಿಂದ ಅದನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ನುಡಿದ.

“ ಎಂಥಹ ಒಲವಿನವರಪ್ಪಾ! ನೀವು. ಎಷ್ಟು ಆಳವಾದ ಪ್ರೇಮ ನಿಮ್ಮದು!” ಎಂದು ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದಳು, ಸರೋಜ.

ಗಿಟ್ಟಿತು ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಎಂದುಕೊಂಡ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ. ತನ್ನ ಬೆನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡ. ಮಂದಸ್ಥಿತನಾದ. ಹೊಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಭ್ಯಸ್ಥರಂತೆ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದ.

ಸರೋಜಾ ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರ ಸಾಗಿದಳು. ಪೋಟೋವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಳು. “ಯಾವ ವರ್ಷ ತೆಗೆದಿದ್ದೊ?” ಎಂದು ನೋಡುತ್ತಾ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸಿದಳು ಪೋಟೋ ಮೇಲೆ.

ಪೋಟೋ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಗೋರಂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಟಿತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪೋಟೋ. ವೆಂಕೊಬಾಯಿಯ ಪೋಟೋ. ಅದರ ಮೇಲೂ ಕೈಯ್ಯಾಡಿಸಿದಳು. ದುಮಗುದುತ್ತ ಸರೋಜ. ಆ ಪೋಟೋನೂ ಹೊರ ಬಂತು. ಮತ್ತೊಂದು ಪೋಟೋ. ಲಿಂಗ ಹಾಕಿದ ಕಿರಿಸ್ತಾನರದ್ದು. ಮಾಲೀಷ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಅದೂ ಹೊರಬಿತ್ತು. ಪೈಜಾಮ ಹಾಕಿದ್ದ ಉದ್ದಾನೆ ಹುಡುಗಿಯ ಪೋಟೋ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕುಮಂವಳ ಪೋಟೋ !

ಕೋಪದ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಸರೋಜಳಿಗೆ. ಹಾಗೆ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕುಕ್ಕಿದಳು.

“ ಆರಾಧನೆ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ” ಎಂದು ಸರೋಜ ಹೇಳಿ, ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು.

ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕೈ ಕೈ ಹೊಸೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಸ್ವಾಮಿಗೆ, ಸರೋಜಳ ಮಾತುಗಳು, ಮರ ಕುಯ್ಯಾಗ ಗರಗಸ ಮಾಡುವ ಶಬ್ದದಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಎದ್ದು ನಿಂತು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪೋಟೋಗಳನ್ನೂ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನೂ ಕಸದ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಎಸೆದ.

ಲೋಕೋ ವಿಶಾಲಃ ಎಂದ.

—ಕುನಾರ್.

ಪ್ರಾ ರ ಬ್ಧ ಕ ಟ್ಟೈ ಕೊಂ ಡು

ಡ್ರೂರಿಲೇನ್ ಧಿಯೇಟರಿನ ಟಿಕೆಟ್ ಗೂಡಿಗೆಹೋಗಿ, ಹೋಟಲ ವ್ಯಾನೇಜರು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರ್ಡನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು “ ಆರು ಟಿಕೆಟ್‌ಗಳು ಬೇಕು ” ಎಂದೆ “ಹನ್ನೆರಡು ಪೌಂಡು ” ಎಂದ, ಆತ. ಹನ್ನೆರಡು ಪೌಂಡು ತೆತ್ತೆ. ಟಿಕೆಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದೆ. “ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಎರಡೆರಡು ಪೌಂಡು ಪೀಕಿ ” ಎಂದೆ. “ಅಷ್ಟು ಭಾರಿ ಸೀಟಿಗೆ ಯಾಕೆ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡೆ ? ಗ್ಯಾಲರಿ ಅಥವಾ ಚಾಪೆ ಸೀಟುಗಳ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡಿದ್ದರಾಗಿತ್ತಲ್ಲ ! ” ಎಂದು ಜತೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. “ ಎಲ ಮಾರಾಯ್ರಾ ! ನಾವು ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹೋಟಲಿನವ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿಸಿದ. ಇಲ್ಲಿ ಇವ ಇಷ್ಟು ತೆರು ಅಂದ, ತೆತ್ತೆ, ಇದ್ದ ಸೀಟು ಕೊಟ್ಟಾರೇ ಹೊರತು. ಕೇಳಿದ ಸೀಟು ಕೊಡುವಹಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ತಿಂಗಳಾನು ಗಟ್ಟಲೆ ಮೊದಲೇ ಕಾದಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರಲ್ಲ ” ಎಂದೆ. ನನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ಏವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು. ಅದಕ್ಕೂ ನಾಟಕ ನೋಡಬೇಕು ಅಂತ ಚಪಲ. ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಗುತ್ತಲ್ಲ ಅಂತ ಚಪಲ. ಯಾರಿಗೂ ಸಿಗದ ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಗುತ್ತಲ್ಲ ಅಂತ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಎರಡು ಪೌಂಡುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿಡುತ್ತ “ ಪೆಚ್ಚು ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ಇಷ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಾಟಕ ವಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ? ” ಎಂದು ರಾಗ ಎಳೆಯಿತು. “ ನೋಡವ್ವಾ ! ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಂಡು ಕೊಡಬೇಕು. ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ, ಇದು ಲಂಡನ್. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಹಣ ಅತ್ಯಲ್ಪ. ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಗೇ ಸಾಲದು. ಅಂದ ಮೇಲೆ ನೋಟ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ. ತೆರೋಲೇನೋ ತೆತ್ತಿದ್ದಿ. ಹಬ್ಬದ ದಿವಸವೂ ಹಳೇ ಗಂಡನೇ ಅಂತ ನಾಟಕ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬಯ್ಯಬೇಡ, ಎಂದು ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕರೋರವಾಗಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದೆ.

ಎಲ್ಲರೂ ಧಿಯೇಟರಿನ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದವು. ಸಂವಾರು ದೊಡ್ಡದಾದ ಧಿಯೇಟರು. ರಂಗಮಂಟಪವು ಭವ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮುಂದೆ ಸಂಗೀತದವರ ತಂಡಕ್ಕೆ ವಿಸಾಲಾಗಿದ್ದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಸಾಲ ಸಾಲ ಕುರ್ಚಿಗಳು. ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಇರಬಹುದು. ಅದರ ಮುಂದೆ

ಎರಡು ಫರ್ಲಾಂಗ್ ದೂರದಷ್ಟು ಇತರ ತರಹ ಕುರ್ಚಿಗಳು. ಅಂದರೆ ರಂಗಮಂಟಪದಿಂದ ಅರ್ಧ ಮೈಲಿಷ್ಟು ದೂರ ಆಯಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಲ್ಕನಿ. ಆ ಬಾಲ್ಕನಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕೂಡುಕೋಣೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಥಿಯೇಟರಿನ ಹಿಂಬದಿ ಗೋಡೆ !

ನಾಲ್ವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಕೂಡುಕೋಣೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಕೂಡುಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು, ನಾಲ್ವರು ನಮಗೆ ಒಂದು, ಹೀಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಗಿತ್ತು. ನಾನಿದ್ದ ಕೂಡುಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಣ್ಣು |ಬಂದು ಕೂತಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲೇ ಕೂತಿತ್ತು.

“ ನೋಡಿದರೇನೋ ! ಎರಡು ಪೌಂಡು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮೂರಿನ ಚಾಪೆ ಟಿಕೆಟ್ಟು. ನಮ್ಮ ಮುಖ ನೋಡಿ ಹೋಟಲ ಮಾನೇ ಜರು ಕಡೇ ಸೀಟುಗಳನ್ನೇ ಕೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರು ನಮ್ಮಂತಹ ಕುರ್ಚೀಲರೇ ಇರಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೀಟುಗಳನ್ನೇ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹತ್ತು ಪಿಲಿಂಗ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಡಿ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದರೆ ನಗೆಪಾಟಲ್ ಆಗ್ತಿತ್ತು. ” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಚ್ಚಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಂಗೀತದವರು ಶುರು ಮಾಡಿದರು, ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು.

ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇಳಿರುವ ಜೀವಂತ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಅಂದರೆ :—ಕೆಲವು ಜಾತಿಯವರು ಹೆಣ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಅಂತಹ ಬ್ಯಾಂಡನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಕೆಲವು ಸರ್ತಿ ಸೈನ್ಯದವರೂ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಬಾರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀನಿ. ಪಾಹಿಪದ್ಮ ಬಂಧು ನೇತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವನ್ನು ಸಂಗೀತ ಅಂತ ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾಕೋ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದು.

ಆದರೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಡ್ರೂರಿಲೇನ್ ಥಿಯೇಟರಿನ ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಹೆಣ ಸಾಗಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೋಲ್ವರುಗಳು ನಡೆದ ಹಾಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನದಿ ಹರಿದ ಹಾಗೆ. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಚಿಲಪಿಲಗುಟ್ಟಿದ ಹಾಗೆ ಹರಿಣಗಳು ಓಡಿದ ಹಾಗೆ. ಜಲಪಾತದ ಭೋರ್ಗರೆಯುವಿಕೆ, ಈ ರೀತಿ ದನಿತರಂಗಗಳು ಪಸರಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿತ್ತು.

ನನ್ನ ತಲೆ ಹಿಂದೆ ಯಾರೋ ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದಂತಾಯಿತು. ತಲೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿದೆ. ಯಾರದೋ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಬಡಿಯಿತು. “ ಸಾರಿ. ಸಾರಿ ” ಎಂದು ನಾನೇ ಅಂದೆ. ನನ್ನ ತಲೆಗೇ ಪೆಟ್ಟಾಗಿದ್ದುದು, ನಾನೇ ‘ಸಾರಿ’ ಯಾಗಬೇಕಲ್ಲವೇ ? “ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ” ಎಂದಿತು ಬಡಿದ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಾಯಿ, ಕೇಳಿದ ದನಿ. ಹಿಂತಿರುಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜತೆ ಬಂದಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು.

“ನಾಟಕದ ಹಾಡಾ, ಅವರು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಇರೋದು? ಅಥವಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಏನನ್ನೋ ಬಾರಿಸುತ್ತಿದಾರಾ? ಎಂದು ಕೇಳಿತು ಹೆಣ್ಣು.

ಎಂತದೋ “ಗಂಧ” ಬಳಿದುಕೊಂಡಿತ್ತು ಹೆಣ್ಣು. ಹಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವಾಗ ಈ ಹೆಣ್ಣು, ಶವ ಪೂಜೆಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಇಟ್ಟುಹಾಕಿ, ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿತ್ತು. ಸಿಗರೇಟ್ ಹೊಗೆ ಹಾಕಿ, ಆ “ಗಂಧ”ವನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿಟ್ಟಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ-ಹೆಣ್ಣಿನ ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ “ನಾಟಕ ಶುರುವಾಗುವುದಕ್ಕೆ” ಇನ್ನೂ ೨೦ ನಿಮಿಷ ಗಳಿವೆ. ಬಂದಿದ್ದವರು ಬೇಜಾರು ಪಡದಿರಲಿ ಅಂತ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತ್ಯಾಗರಾಜರು, ದೀಕ್ಷಿತರು, ದಾಸರು ಇವರುಗಳ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗಿಂತ ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಗಂಟಲನ್ನು ಬಂಧಿಸಿತು. ನಾಟಕ ಶುರುವಾಗುವ ತನಕ ಆಕೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ನಾಟಕ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಬರ್ನಾರ್ಡ್ ಶಾ ವಿನ್ ಪಿಗ್ಮೇಲಿಯನ್ ಕತೆಯ ನಾಟಕಾಂತರ. ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವ ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗಿಯೊಂದನ್ನು ತರ ಪೇತು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಯೋಗಕಾರನೊಬ್ಬ ಸಂಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪಸ್ಥ ತರುಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿ ವರ್ತಿಸುವ ಕತೆ. ಬೀದಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಹುಡುಗಿ, ಅವಳಾಡುವ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷೆ, ಹಳ್ಳಿಯವರ ತರಹ ಚೆಲು ಚೆಲ್ಲು ಚಕ್ಕಂದದ ಮಾತು. ಪ್ರಯೋಗಕಾರ ಸ್ನೇಹಿತನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಈ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದುದು. ಹಳ್ಳಿ ಹುಡುಗಿಯ ಹಂತ ಹಂತದ ಪರಿವರ್ತನೆ. ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯೋಗಕಾರ ತಾನು ಸಾಧಿಸಿದ ಕಲಾಕೃತಿಯನ್ನು ತಲೆಕಾಲ್ ಅರಿಯದೆ ಮೋಹಿಸಿದ್ದು. ಇತ್ಯಾದಿ, ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳಿತ್ತು, ಕತೆಯಲ್ಲಿ; ನಟರು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಲಿ.

ತರಕಾರಿ ಮಾರುವವರ ತರಹ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆನ್ ರೋಜರ್ಸ್ ತರಪೇತು ಮುಂದುವರಿದು, ಸಿದ್ದಿ ದೊರಕಿದ ಮೇಲೆ, ಎಂ. ಎಸ್. ತರಹ ನುಡಿದುದೆನ್ನು ಕಂಡಾಗ “ಹೇಗಾರೂ ಈ ವೈಯ್ಯಾರಿ ಈ ತರಹಾನೂ ಗದರಾಳೆ, ಆ ತರಹಾನೂ ನುಡೀತಾಳೆ, ಕಾಗೆ ತರಹ ಕರ್ ಅಂತಾಳೆ, ಕೋಗಿಲೆ ತರಹ ಕುಹ್ಲೂ ಅಂದೂ ಎದೇನೆ ಸೆಳೀತಾಳೆ” ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಗೀತನಾಟಕ ಅಂದಮೇಲೆ ಹಾಡುಗಳ ಹಿತ ಕೇಳಬೇಕೇ? ಲಂಡನ್ನಿನ ರಂಗ ಮಂಟಪ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ರಸ್ತೆ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿ ಹೂವು ಬೇಕೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ರಂಗಮಂಟಪ ಸಿಂಧಗಟ್ಟದ ದೇವರ ತರಹ ಹಿಂದೂಮುಂದಾಗಿ ಚಕ್ಕಂತ ತಿರುಗಿ ಹೂವಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ದೃಶ್ಯ. ಹತ್ತಾರು ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರು ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತ, ಹಾಡುತ್ತ, ಹಗೂರಾಗಿ ಹೂವು ಮಾರುವ ದೃಶ್ಯ. ಪ್ರಯೋಗಕಾರನು ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ರೀತಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ರೇಗಿದಾಗ ಅಂದ ವಾಗಿ ರಂಗದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದ ಅಟ್ಟಕ್ಕೇರಿ ಹಾಡುವುದು. ಕೋಪವಿಳಿದು, ಪ್ರೇಮ

ಸೆಳೆದಾಗ ಇಳಿದು ಬರುವುದು. ಹಾಡುವ ಹಾಡಿನ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಿಲ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಇಳಿಯುವುದು. ಇವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಣೆಯಾದ ದನಿಗೂಡಿಸುವ ಸಂಗೀತದ ಹಿನ್ನೆಲೆ.

ದಿಟವಾಗಲೂ ನೋಡುಕೈರಡು ಕಣ್ಣು ಸಾಲದು. ಕೇಳುಕೈರಡು ಕಿವಿ ಸಾಲದು ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಯಾವುದೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ಸತ್ಯ ಲೋಕ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ಆ ನಾಟಕ ನೋಡಿದಾಗ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ನಿಸಿತು ಅಂತೀರಾ ? ಇಲ್ಲ. ನಾಟಕ ನೋಡಿ ಹೋಟಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ವರದಿ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತಾಗ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನ್ನಿಸಿತು.

ನಾಟಕ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನಾನು ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತೆಲ್ಲ ಆ ಹೆಣ್ಣು ; ಅದೂ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದರ ಪಾಪಿ ನಾಲಿಗೆ ಬಾಯಿಯ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವಾಗ ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಮನ ಸೆಳೆವ ಅಭಿನಯ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತೋ, ಆ ರಸ ನಿಮಿಷದಲ್ಲೇ. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ನಾಲಿಗೆಗೆ ತೀಟೆ ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ತೀಟೇನ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುಕೈ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ನಾನೇ ಬಲಿ.

ಆನ್‌ರೋಜರ್ಸ್ ಹೂವಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತರುಣ ತರುಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಜನಪದ ಹಾಡಿನ ತರಹ.

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣು “ ಏನ್ನಾಡ್ತಾ ಇದಾರೆ ಅವರೆಲ್ಲ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿತು. “ ಕುಣೀತಾ ಇದಾರೆ. ಕಾಣಿಸುಲ್ವೆ ” ಎಂದು ತೀಟೆ ತೀರಿಸಿದೆ, ಬೇಗ.

ಸುಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣಬದ್ಧವಾಗಿ. ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಪಾಠ ಗಳನ್ನು ನಾಟಕದ ನಾಯಕಿಗೆ ಕಲಿಸುವಾಗ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದ ನಾವೂ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಪಾಠ ಆಗಿದೆ ನಾಯಕಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ.

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣು “ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಏನು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದಾರೆ ? ಒಂದು ಮಾತೂ ಅರ್ಥವಾಗಲ್ಲ. ಲೋವ್ ಮಾತಾಡ್ತಿದಾರಾ ? ” ಎಂದು ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಕೇಳಿತು.

“ಹೌದು ಹೌದು” ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೇಳಬೇಡಿ. ಜನ ನೋಡಿ ಅಪಾರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಾರೆ— ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು. ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಿರುತ್ತೇನೋ ಹೆಣ್ಣು ಅಂತ.

“ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಬೇಕು. ನನ್ನ ಹೃದಯದ ರಾಣಿ ನೀನನ್ನ ಮನೆಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಬೇಕು ” ಎಂದು ನಾಯಕ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಂವಂಶರನು ಬಾರಿಸಿದ

ಪೆಟ್ಟಿಗೋ ಏನೋ ತನ್ನ ಎದೆಯನ್ನೂ ಅದಮಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅಭಿನಯವೋ ಅಥವಾ ದಿಟವಾಗಲೂ ಈ ನಟ ನಟಿ !? ಅಂತ ಅನುಮಾನ ಬರುವಹಾಗಿದೆ

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣು “ ಆ ಹುಡುಗಿ ಏನಂತಿದಾಳೆ, ಹ್ಲೂ ಅಂದಳಾ. ಒಲ್ಲೆ ಅಂದಳಾ ” ಎಂದೂ ನನ್ನತ್ತ ಬಾಗಿ ಕೇಳಿತು.

“ ಎಷ್ಟು ಒಡವೆ ಇಡ್ತಿ ; ಎಂತಹ ಸೀರೆ ಕೊಂಡೂ ಕೊಡ್ತಿ ” ಅಂತ ಕೇಳ್ತಾ ಇರಬೇಕು.” ಎಂದೆ.

ಶ್ರೀಮಂತ ಸತ್ಕಾರ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಅತಿಥೇಯಳಾಗಿದ್ದ ನಾಯಕಿ ಬಲು ಇಂಪಾಗಿ ಅತಿಥಿ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸಾಗ್ವತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕಿಲಕಿಲವಾಣಿ, ಹಗುರಾದ ಹಾಸ್ಯ, ಬೆಳದಿಂಗಳಂತಹ ನಗೆ.

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣು “ ಯಾಕೆ ಎಲ್ಲಾ ನಗ್ತಾ ಇದಾರೆ, ಅವಳೇನಂದಳು. ಜೋಕ್ ಏನು ” ಎಂದಿತು. ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದೆ. ಬೆನ್ನನ್ನು ತಿವಿದು. ಹೇಳಿತು.

ಎದ್ದು ಒದ್ದುಬಿಡೋಣವೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒದೆಯಬಾರದು.

ಹೆಣ್ಣು ಕಲ್ಲಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ರಾವು ಆಗಿದ್ದರೆ ಒದೆಯಬಹುದು. ಮಿಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಕೂಡದು. ಏನಾರ ಮಾಡಿ ಈಕೆ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸಬೇಕು.

“ ಬಂದಿದ್ದ ಅತಿಥಿ ದಂಪತಿಗಳ ಗಂಡನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಕಡೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ಈ ಪ್ರಾರಬ್ಧಾನ ಯಾಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ ” ಎಂದೂ ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೇ ನಗ್ತಾ ಇದಾರೆ ” ಎಂದೂ ಪಿಸುವಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೂ ಅನುಮಾನ ಬಂದಿರಬೇಕು. ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತಾ ಇದೀನಿ ಅಂತ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿತ್ತು. ನಾಟಕ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂತು.

ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತೀಟೆ ತಡೆಯಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೇನೋ ? “ ಅದರಲ್ಲಿ ನಗೋ ಅಂತಹ ಜೋಕ್ ಏನಿದೆ ” ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

ನಾಟಕ ಮುಗಿದಿತ್ತು. “ ನಾಯಕಿ ಅತಿಥಿ ಗಂಡನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಂತ ನನ್ನ ಕೇಳಿದಳು. ” ಎಂದೆ, ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಬಿಟ್ಟು.

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂತು. ಹೋಟಲಿಗೆ ಹಿಂತಿರುವ ತನಕ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ನನಗೇನೂ ದುಃಖವಿಲ್ಲ.

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ೬೨ರ ಪ್ರಾಯ.

For 3 way Beauty Treatment....

**RAJA
SNOW**

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO. BANGALORE. MADRAS. MADURAI. BOMBAY.

FAS

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಿತನ್ಯಯಕ್ಕೆ

ಹಾಗೂ

ಪ್ರಕಾಶನಾನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ

ಬೆಂಗಾಲರ್

ಬಲ್ಯುಗಳು

ಬೆಂಗಾಲರ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೩

**Yet to meet
its master!**

Mysore Sandalwood Oil is the purest and highest grade of Sandalwood Oil available. Whether for pharmaceutical use or manufacture of soap and perfumery — Sandalwood Oil bearing the name 'Mysore' stands unsurpassed.

Mysore

SANDALWOOD OIL

A MYSORE GOVERNMENT PRODUCT

Koravanji, December 1965

ನಿಮ್ಮ ತಾರುಣ್ಯದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿರಿ

ನಿಮ್ಮ ತಾರುಣ್ಯದ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ

ಪ್ರತಿದಿನ ಮೈಸೂರು ಶ್ರೀಗಂಧದ

ಸಾಬೂನಿನ ಕವಚ ತೊಡಿಸಿರಿ

ಈ ಸುವಾಸಿತ ಸಾಬೂನಿನಲ್ಲಿರುವ

ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ

ನಿಮ್ಮ ಚರ್ಮದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು

ಮತ್ತು

ಅದಕ್ಕೆ ಯೌವ್ವನದ ಕಳೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು

ಜೀರೆ ಸಾಬೂನಿನೊಡನೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು

ಇದು ವಿಶೇಷ ಗುಣವುಳ್ಳ ಸುವಾಸಿತ

ಸಾಬೂನು

ಮೈಸೂರು ಗಂಧದ ಸಾಬೂನು

ಸರಕಾರಿ ಸಾಬೂನು ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಬೆಂಗಳೂರು